

ÅRSMELDING 2022

VESTAGDERMUSEET
VI FORTELLER DIN HISTORIE

Direktøren har ordet

Det var knyttet stor spenning til hva som ville skje når pandemien var over, ville publikum komme tilbake? Vi er veldig glade for at svaret ble ja – og i fullt monn! 2022 ble avsluttet med publikumsrekord både for museet samlet, og for D/S Hestmanden – Norsk krigsseilmuseum, Kristiansand kanonmuseum og Sjølingstad Uldvarefabrik hver for seg.

At publikum er tilbake er flott i seg selv, men det viser også at museets tilbud er ettertraktet og relevant. Folk opplever at utstillingene som lages og formidlingen som skapes, har betydning for dem. Ett eksempel på dette er D/S Hestmanden – Norsk krigsseilmuseum. I løpet av årets seilaser besøkte nesten 21 000 personer skipet. Interessen for krigsseilernes innsats og historier er stadig økende. Det som karakteriserer mange som opplevde krigen tett på kroppen, er at de ikke snakket om det. D/S Hestmanden og Norsk krigsseilmuseum har en viktig oppgave i å formidle de historiene krigsseilerne selv ikke orket, eller rakk, å formidle.

At krigsseilernes historier og krigshistorien fortsatt er aktuell, vises også gjennom publikums mottakelse av kinofilmen «Krigsseileren», hvor D/S Hestmanden var lokasjon for flere av opptakene. Vi ser det samme gjennom museets EU-prosjekt, «Identity on the Line». Vi er stolte over at resultatet fra forskning gjort av sju små eller mellomstore museer kan bli nyttegjørt av EU i arbeidet med andre flyktningkriser. Prisen European Museum Academy Awards er en anerkjennelse av dette.

Vest-Agder-museet er opptatt av å ta i bruk nye metoder i formidlingen. Hvordan ville det være å møte en person i dag som levde for flere hundre år siden? Ved hjelp av ny digital teknologi har vi nå gjenskapt Henrik Wergeland på en slik måte at publikum kan ha direkte dialog med ham!

Vest-Agder-museet er et museum med stor variasjon. Etter iherdig innsats fra et kunnskapsrikt frivillig miljø, ble museets første fly ferdig restaurert og montert i ankomsthallen på Kjevik lufthavn.

Selv om mye har gått bra i 2022, har det også vært utfordringer. Høye strøm- og drivstoffpriser har gjort store innhugg på noen avdelinger. En vesentlig høyere prisvekst enn indeksregulering av tilskudd har gjort en stram økonomi enda mer utfordrende. Med både regional og lokal finansiering på plass, skulle vi gjerne også ha satt spaden i jorda for nytt museumsbygg i året som gikk – dessverre gjenstår fortsatt den statlige andelen.

Bygget som derimot ble ferdig i 2022, var nytt magasin. Nå starter det store arbeidet med å flytte inn, et arbeid som vil strekke seg over flere år. Når det nye magasinet er operativt kan vi gjøre samlingene enda mer relevante, slik at enda flere vil besøke museet – både som attraksjon og kunnskapsbase.

John Olsen
Direktør, Vest-Agder-museet

Direktør John Olsen og prosjektleder Kathrin Pahst fra Vest-Agder-museet mottok sammen med partnere fra Slovenia og Kroatia «The European Museum Academy Awards» på vegne av Identity on the Line under en seremoni i Luxemburg i september 2022.

Høydepunkter 2022

Besøksrekord i Vest-Agder-museet.

Rekord i antall arrangementer.

Nytt **magasin** ferdigstilt.

Prisen **European Museum Academy Awards** til Vest-Agder-museet og «Identity on the Line».

D/S Hestmanden – Deltakelse i storfilmen «**Krigsseileren**».

Er dette virkelig? Møte med en digital **Henrik Wergeland** på Gimle Gård.

Museets første fly, **Miles Gemini**, ferdig restaurert og montert i ankomsthallen på Kjevik lufthavn.

Ryddeaksjon i Nodeviga i samarbeid med flere dykkerklubber.

3D-skanning av antikvariske bygg på Kristiansand museum.

Utstillingene «Det snakker vi ikke om» og «Identity on the Line» på vandring.

156 meter langt **rasoverbygg i Vrengen** restaurert på Setesdalsbanen.

Byjubileet Mandal by i 100.

Farsund kunstforenings **jubileumsutstilling** på Nordberg fort.

Styrets årsberetning 2022

VEST-AGDER-MUSEET IKS – formål, visjon og verdier

Vest-Agder-museet er organisert som et interkommunalt selskap med formål å organisere innsamling, bevaring, dokumentasjon, forskning og formidling av kunst- og kulturhistorie. Vest-Agder-museet har ansvar for drift og forvaltning av de samlinger og anlegg som gjennom avtaler er del av den konsoliderte enheten:

- Flekkefjord museum
- Lista museum
- Tingvatn fornminnepark
- Sjølingstad Uldvarefabrik
- Mandal museum
- Kristiansand kanonmuseum
- D/S Hestmanden – Norsk krigsseilermuseum
- Odderøya museumshavn
- Gimle Gård
- Kristiansand museum
- Setesdalsbanen

Avdelingene spenner over et bredt tematisk spekter, fra bymuseer og friluftsmuseer til teknisk-industrielle kulturminner. I tillegg kommer felles administrasjon og fagseksjon, med kontorer på Vestre Lasarett på Odderøya i Kristiansand. Både fagseksjonen og administrasjonen arbeider på tvers i museet, med felles faglige satsninger, administrative rutiner og støttefunksjoner.

Vest-Agder-museets slagord er «Vi forteller din historie». Museets visjon – «Sammen skal vi flytte grenser» – gir retning for arbeidet i et framtidsrettet museum der medarbeidere, frivillige, ledelse, styre og eiere sammen skal by på det beste vi har og er, og foreta smarte veivalg for gode opplevelser og ny innsikt.

VEST-AGDER-MUSEETS KJERNEVERDIER
EKTE – som betyr at vi holder det vi lover og er etterrettelige. Dette skal vi ytterligere forsterke gjennom originale gjenstander og historier som bekrefter og utfordrer. **KREATIVE** – som betyr at vi tar initiativ, er åpne, tenker nytt og er løsningsorienterte i møte med publikum, hverandre og omverdenen. Vi skal være et levende museum som berører og begeistrer.

VEST-AGDER-MUSEET IKS – ORGANISASJON

Deltakere i Vest-Agder-museet var i 2022 Agder fylkeskommune og kommunene i tidligere Vest-Agder fylke. Eierandel og deltakeransvar er fordelt slik:

- Agder fylkeskommune 50/100
- Kristiansand kommune 22/100
- Lindesnes kommune 7/100
- Flekkefjord, Farsund og Vennesla kommuner 5/100 hver
- Lyngdal kommune 2/100
- Sirdal, Kvinesdal, Hægebostad, Åseral kommuner 1/100 hver

Museet skal bidra til at eierkommunene får et godt museumstilbud, og at det legges til rette for frivillig deltakelse i det museale arbeidet. Museet skal også gi faglig bistand til andre museer eller samlinger som ikke er med i det konsoliderte museet. Museet har i tillegg ansvar for fire kulturminner med nasjonal posisjon. Når det gjelder museets samfunnsrolle arbeides det også internasjonalt. Alt arbeid i museet skal utføres i samsvar med ICOMs museumsdefinisjon og etiske regelverk. Vest-Agder-museet arbeider også for å oppfylle ICOMs resolusjon om bærekraft, ved å involvere hele virksomheten i utarbeiding og gjennomføring av miljø- og klimatiltak, inkludering og involvering.

REPRESENTANTSKAP OG STYRE

Representantskapet er Vest-Agder-museets øverste myndighet og har 11 medlemmer; 1 medlem fra hver deltakerkommune og 1 medlem fra Agder fylkeskommune. Arne Thomassen er valgt som representantskapets leder for perioden 2020–2024, med Margrethe Handeland som nestleder. Det ble avholdt 2 representantskapsmøter i 2022; 19. april og 6. desember, begge som fysiske møter.

Vest-Agder-museet har et styre på 9 medlemmer med like mange varamedlemmer. 7 styremedlemmer velges av representantskapet, mens 2 velges av og blant de ansatte. Valgperioden er 2 år, og halve styret er på valg årlig.

Skoleopplegg på Hærvoll mølle på Lista museum.

STYREMEDLEMMER

Terje Damman – styreleder
Rune André Sørtveit Frustøl – nestleder
Anita Sindland Dietrichson
Ingrid Louise Flatval
Kari Røyndlid
Hilde Charlotte Solheim
Aslak Wegge
Morten Rudolf Bomann – ansattrepresentant
Tonje Tjøtta – ansattrepresentant

VARAMEDLEMMER

Jan Seland (første varamedlem, møter fast i styremøtene)
Birte Simonsen
Jens Røed
Ingrid Merethe Williamsen
Jan Petter Gysland
Torunn Charlotte Nyberg
Øistein Hatlebakk
Birgit Gautschi – ansattrepresentant
Oliver Torkelsen – ansattrepresentant

Det har blitt avholdt 6 ordinære styremøter, hvorav 4 ble avholdt helt eller delvis digitalt. Totalt har 48 saker blitt behandlet. Vest-Agder-museet har styreansvarsforsikring med forsikringssum kr. 10.000.000 per skade. Styret har gjennom året blitt holdt informert om virksomhetens økonomiske situasjon og økonomistyring. Revisor fra Agder Kommunerevisjon deltok i styremøtet 24. februar 2022 under behandlingen av årsregnskap og

styrets årsberetning for 2021. I styrets møte 27. april gav styret innspill til ny strategisk plan. Styret foretok i forbindelse med møtet i april en to dagers tur med befaringer på Tingvatn fornminnepark og Flekkefjord museum, samt besøk på flere av Lista museums arenaer og på felles magasin på Lista.

Styret har særlig vært holdt orientert rundt saker knyttet til arbeidet med finansiering av nytt museumsbygg på Odderøya og bygging av nytt magasin for Vest-Agder-museet, samt utfordringene knyttet til økte strøm- og drivstoffkostnader. Styret har videre sluttet seg til mandatet fra utredningen rundt fremtidig arkiv- og museumsstrukturen i Agder. Mandatet er utarbeidet av ei arbeidsgruppe bestående av representanter fra Agder fylkeskommune, seks eierkommuner og Arkivsenter Sør, Aust-Agder museum og Arkiv og Vest-Agder-museet. Mandatet var høsten 2022 til behandling i eierkommunene. Etter koronapandemien har Teams overtatt for mye møtevirksomhet på en permanent positiv måte, men for møter med strategiske diskusjoner og behov for samskaping og kreativitet har Teams-møter svakere utbytte. Styret har derfor bestemt at fem av seks planlagte styremøter i 2023 skal være fysiske møter.

Agder Kommunerevisjon har i 2022 fullført eierskapskontroll i kombinasjon med forvaltningsrevisjon av Vest-Agder-museet. Rapporten fra gjennomgangen ble mottatt i november og gjennomgått av styreleder, nestleder i styret og administrasjonen. Forslag til oppfølging ble godkjent av styret i møtet i desember.

Ansatte, frivillige, arbeidsmiljø og bærekraft

ANSATTE OG FRIVILLIGE I VEST-AGDER-MUSEET

Ved årsskiftet 2022/2023 hadde museet 59 ansatte fordelt på totalt 53,3 årsverk. Vest-Agder-museet ønsker i størst mulig grad å bygge en fast stab for å ivareta det løpende arbeidet og for å sikre at den kompetansen som bygges opp, forblir i museet. Imidlertid er museet også avhengige av midlertidige ansettelser knyttet til gjennomføring av prosjekter og ekstra satsninger. Antallet vikarer og prosjektansatte har gått ned fra 8 i 2021 til 5 i 2022. Midlertidige ansettelser har i 2022 i hovedsak vært knyttet til registrering og flytting av gjenstander i forbindelse med nytt magasin. I museets høysesong øker antallet ansatte betydelig i form av fortellere/guider, butikk-, kaféansatte og vedlikeholdsarbeidere. Også i 2022 har museet vært arena for arbeidspraksis og -trening for personer fra NAV og andre arbeidstiltaks-institusjoner.

Delingen av museet i regionene øst og vest videreføres, og representanter for regionene, sammen med leder for fagseksjonen, direktør og administrasjonssjef utgjør museets øverste ledergruppe. Øvrige avdelingsledere, fagseksjonsleder og lederne for formidling og samlingsforvaltning har deltatt i utvidet ledergruppe.

Flere av avdelingene i Vest-Agder-museet har venneforeninger som deltar direkte eller indirekte i driften. For å sikre involvering og eierskap til museumsdriften har museet inngått samarbeidsavtaler med de største venneforeningene. På Setesdalsbanen er de frivilliges innsats i togkjøringen avgjørende for driften i sommersesongen, og det legges ned en betydelig frivillig innsats også gjennom resten av året. På Hestmanden bidrar D/S Hestmandens Venner med flere tusen dugnadstimer knyttet til vedlikehold, som mannskap ved seilinger og i formidlingen av skipet og Norsk krigsseilmuseum. På de fleste avdelingene i museet bidrar frivillige krefter både faglig og sosialt til miljøene de er en del av, samtidig som de tilfører verdifull innsats i form av dugnad. Frivilliges innsats er i 2022 estimert å utgjøre nærmere 25 000 timer.

Ved flere av museets venneforeninger opplever en utfordringer med å få medlemmene «tilbake i aktivitet» etter koronapandemien.

LIKESTILLING, MANGFOLD OG INKLUDERING
Vest-Agder-museet arbeider aktivt og målrettet for likestilling og mot diskriminering på arbeidsplassen med bakgrunn i kjønn, graviditet, permisjon ved fødsel eller adopsjon, omsorgsoppgaver, etnisitet, religion, livssyn, funksjonsnedsettelse, seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk og kombinasjoner av disse grunnlagene. Av 59 ansatte var 31 kvinner og 28 menn. Vest-Agder-museets styre besto i 2022 av 5 kvinner og 4 menn. Tatt i betraktning denne kjønnsfordelingen er det ikke funnet nødvendig å iverksette spesielle tiltak med hensyn til likestilling i virksomheten.

Øvrige analyser og vurderinger knyttet til arbeidet med likestilling og diskriminering i Vest-Agder-museet oppgis på forespørsel.

ARBEIDSMILJØ (HMS) OG ARBEIDSMILJØUTVALG (AMU)
Arbeidsmiljøet i Vest-Agder-museet oppfattes som godt. Det bestrebes jevnlig og god intern informasjonsflyt og kontinuerlig kommunikasjon mellom ledelse og ansatte for å oppnå medvirkning og eierskap i prosessene. Det legges vekt på sosiale og faglige aktiviteter som kan bidra til et godt arbeidsfellesskap og arbeidsmiljø på tvers av fagområder og avdelinger. Våren 2022 dro de ansatte på «blåtur» til Adventure Norway i Bjelland, der rafting, klatring, rappellering og andre spennende aktiviteter ble gjennomført med stort engasjement. Høsten 2022 deltok 45 ansatte på studietur til Århus, blant mye annet med besøk på museene Den Gamle By og Moesgaard museum. Høsten 2022 ble administrasjonen styrket med en personalleder, som skal arbeide med å videreutvikle gode rutiner og systemer for å ivareta museets ansatte, HMS og internkontroll.

Ledelsen i Vest-Agder-museet legger vekt på å skape god dialog med de tillitsvalgte, med jevnlig møter med organisasjonstillitsvalgte og i arbeidsmiljøutvalg (AMU). Museet har fire stedlige verneombud hvorav ett hovedverneombud. I 2022 har det blitt anskaffet hjertestartere på alle museets avdelinger og det er gjennomført opplæring i bruk av disse i kombinasjon med førstehjelp.

Vest-Agder-museet er medlem og medeier i Agder Bedriftshelsetjeneste. I 2022 har bedriftshelsetjenesten bidratt med støtte i enkeltsaker, deltatt på vernerunder og gjennomført helse- og arbeidsmiljø-undersøkelser i administrasjonen, på Mandal museum og på Tingvatn. Det er i 2022 gjennomført vernerunder ved alle avdelingene. Forslag til tiltak er fulgt opp. Bedriftshelsetjenesten deltar i AMU, som har avholdt 4 møter i 2022. Sykefravær, helse- og arbeidsmiljøundersøkelsene, vernerunder og andre tiltak i regi av bedriftshelsetjenesten samt saker av relevans for arbeidsmiljøet har blitt behandlet i AMU. Det ble rapportert inn et avvik til AMU i 2022. Avviket er fulgt opp både internt og eksternt.

Det totale sykefraværet, som omfatter både legemeldt og egenmeldt sykefravær, var 7,3 % i 2022. Administrasjonen følger kontinuerlig opp sykefravær i samarbeid med avdelingslederne og bedriftshelsetjenesten, med fokus på å legge til rette for den enkelte sykmeldte og for å redusere sykefraværet.

ARBEID MED BÆREKRAFT
Museet arbeider på flere områder for å bidra til å nå FNs bærekraftsmål. Det arbeides aktivt med tiltak for å forhindre og redusere negativ miljøpåvirkning. Det er satt ned en «bærekraftsgruppe» som arbeider med utarbeiding og gjennomføring av miljø- og klimatiltak i museet, i henhold til ICOMs nye resolusjon om bærekraft som er forankret i FNs

Spreke ansatte i Vest-Agder-museet.

Fotoutstilling på Torvet i Kristiansand.

bærekraftsmål. Ved bygging av nytt magasin har Vest–Agder-museet lagt til grunn løsninger som gir et «lavenergi-magasin». Ut fra byggets konstruksjon utnyttes grunnen som varme–/kuldemagasin og det er mål om at 3500m² areal skal driftes med mindre enn 50 000 kWt/år. På Sjølingstad Uldvarefabrik er det igangsatt forprosjekt om verdiskapning, bærekraft og sirkulærøkonomi.

I museets utstillingsbygging er det fokus på god ressursutnyttelse og gjenbruk av materialer. Å utnytte og videreutvikle eksisterende bygg i stedet for å sette opp nybygg, er også en form for bærekraft som etterstrebes og som bidrar i utviklingen av Agder som en miljømessig bærekraftig region. Museet har sammen med Lindesnes kommune, Agder fylkeskommune og flere i 2022 presentert flere mulighetsstudier for hvordan Andorsengården kan tilpasses universell utforming og bedre utstillingsforhold.

Som ledd i arbeidet med sosial bærekraft gir museet gratis årskort til familier med utfordrende økonomi, asylsøkere og flyktninger. Museets tilbud overfor skoler og barnehager er et viktig bidrag for å nå FN's bærekraftsmål knyttet til god utdanning. Tilbudet er gratis for skolene, slik at alle skal ha lik mulighet til å delta.

Museet arbeider for økt universell utforming ved våre avdelinger. Vi mener tilgang til kunnskap og deltaking er en viktig demokratisk rettighet. Noen av våre kulturminner kan ikke tilrettelegges, men når det gjelder flere av anleggene er det først og fremst et kostnadsspørsmål.

ARBEID MOT MISLIGHETER OG KORRUPSJON
Ansvarlighet ift. misligheter, korrupsjon, menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold i forbindelse med produksjon av varer og tjenester, etter Åpenhetslovens bestemmelser, er forankret i Vest–Agder-museets retningslinjer. Bestemmelsene gjelder for egen virksomhet og for virksomhetens underleverandører. Vest–Agder-museet bestreber i tillegg å ha kunnskap om forhold rundt innsatsfaktorer og produkter som kan medføre påvirkning på miljøet.

Museet foretar en årlig risikovurdering knyttet til økonomiske forhold, risiko for misligheter, korrupsjon osv. Museets økonomireglement definerer rutiner for hvordan denne risikoen skal reduseres/unngås. Arbeidet med å identifisere risikoområder og gjennomføre aktsomhetsvurderinger etter Åpenhetsloven har startet og museet vil vise åpenhet ved å rapportere offentlig om arbeidet på museets nettsider. Museet er underlagt lov om offentlige anskaffelser og følger denne når det gjelder innkjøp innenfor lovens virkeområde. Museet følger Offentleglova når det gjelder innsyn i museets

For å bidra til FN's bærekraftsmål om anstendige arbeidsforhold er museet opptatt av å både ha ryddige arbeidsforhold i egen institusjon, være en god arbeidsgiver for skoleungdom som gjerne har oss som første arbeidsplass, men også at våre leverandører følger etiske retningslinjer, krav til minstelønn osv. Dette er fast krav i alle offentlige anskaffelser. virksomhet.

PÅVIRKNING AV DET YTRE MILJØ
D/S Hestmanden har dampkjele med oljefyring og forurensrer noe under seiling. Ved kai er skipet koblet

til landstrøm for å begrense utslippene. Setesdalsbanens damplokomotiv fyres med ved og kull og utslipp i forbindelse med museumstogkjøring er uunngåelig. På Sjølingstad Uldvarefabrik forekommer utslipp fra fyrkjelen, mens alt vaskevann som kan forårsake forurensning går gjennom renseanlegget for utslipp. Utover dette bidrar ikke museets avdelinger til skadelig påvirkning av det ytre miljøet.

SAMFUNNSANSVAR, OPPLÆRING
Vest–Agder-museet har stadig personer utplassert fra NAV til arbeidstrening og andre tiltak. Museet ser på dette som et viktig samfunnsoppdrag.

Museet samarbeider med Universitetet i Agder på flere områder. Gjennom programmet «Humanister i praksis» har studenter fått praktisk erfaring i ulike typer museumsarbeid. I samarbeid med Fakultet for kunsthøgskolen, har 5 studenter i 2022 vært i praksis ved museets avdelinger under temaet «Formidlingspraksis».

Kristiansand museum samarbeider med Tangen videregående skole og Universitetet i Agder om opplæring i tradisjonshåndverk og bygningsvern i videregående skole. Museet bistår Tangen videregående skole og Midt–Agder friluftsråd/KUP (Kirkens ungdomsprosjekt) i et prosjekt med istandsetting av et gammelt uthus på Randøya.

Museets fagkompetanse er mest rettet inn mot universitetsfagene, og ikke i samme grad mot utdanning på videregående nivå. Museet har derfor hatt begrenset kompetanse og muligheter for å ta inn læring. Det er pågående dialog med fylkeskommunen om museet kan være praksisplass for elever hvor andre tar ansvar for at det totale kompetansekravet er oppfylt. Når istandsettings- eller vedlikeholdsprosjekter settes ut eksternt stilles krav til bruk av lærlinger der det er relevant.

Utfordringer

ØKONOMISK HANDLINGSROM
Museets begrensede økonomiske handlingsrom er en stor utfordring. De økonomiske rammene har lenge vært stramme. At staten de siste årene i tillegg har lagt til grunn EBA-reformen også på kultursektoren, har gjort at museets økonomiske grunnfinansiering reelt sett forverres fra år til år. I 2022 gjorde lav indeksregulering av tilskudd, kombinert med høye strømkostnader at det økonomiske handlingsrommet ble ytterligere redusert. Utstillinger, nybygg, utviklings- og fornyingsprosjekter må finansieres gjennom prosjekttilskudd, utenfor ordinært driftsbudsjett.

Det begrensede handlingsrommet medfører også utfordringer når det gjelder å ivareta forebyggende og løpende vedlikehold av antikvariske bygning og anlegg. Vest–Agder-museet forvalter 129 bygninger, hvorav 103 er freda/verneverdige bygg. Ca. 50 % av disse byggene har etterslep på vedlikehold. Etterslepet knyttet til vedlikehold og investeringer på bygninger og anlegg er fortsatt svært utfordrende. Styret mener

at størrelsen på de offentlige bevilgningene ikke samsvarer med det forvaltningsansvar og den størrelsen virksomheten Vest–Agder-museet utøver. Dette påpekes også i den nylig avsluttede eierskapskontrollen/ forvaltningsrevisjonen gjennomført av Agder Kommunerevisjon.

Styre og administrasjon arbeider for å øke statlig finansiering opp mot tidligere normtall på 60 %, samtidig som museet arbeider for å øke egeninntjening, både gjennom økte besøkstall, større salg til besøkende og gjennom tilskudd fra private stiftelser og fond.

De økte strømprisene mot slutten av 2021 og gjennom 2022 mener styret må kompenseres etter en mer hensiktsmessig modell enn dagens.

UNIVERSELL UTFORMING OG UTDATERTE MUSEUMSBYGG

Kulturhistorien skal være tilgjengelig for alle. Flere av Vest–Agder-museets bygg og anlegg er helt eller delvis universelt utformet, men fysisk tilrettelegging i antikvarisk, fredet bygningsmasse er krevende og ofte i konflikt med andre føringer. Mange av museumsbyggene tilfredsstiller heller ikke dagens krav knyttet til klima, sikkerhet eller generelt arbeidsmiljø for ansatte. Forholdene i de gamle museumsbyggene gjør det også vanskelig å leie inn eksterne utstillinger. Arbeidet for bedre universell utforming er forankret i museets strategiske plan og det vil bli gjennomført en kartlegging av status og mulige forbedringer på området i 2023.

NYTT MUSEUMSBYGG PÅ ODDERØYA
Vest–Agder-museet har i mange år arbeidet for nytt museumsbygg på Odderøya i Kristiansand. Bygget skal være et møtepunkt for kulturhistorisk interesserte personer og miljøer, men også være et møtepunkt mellom museet og miljøer som ikke tradisjonelt bruker museer. Sistnevnte ikke minst som del av museets samfunnsrollearbeid. Museet skal formidle regionens maritime historie, Kristiansands by- og regionhistorie og ha arealer til temporære- og vandreutstillinger.

Gjennom tidligere avsetning fra Agder fylkeskommune og bevilgninger fra Cultiva, Sparebankstiftelsen SR-Bank og Kristiansand kommune i 2021 er lokal og regional andel så godt som på plass. Fortsatt gjenstår den statlige bevilgningen for at denne viktige arenaen for formidling av kulturhistorie skal bli en realitet.

OVERFØRING AV HANDLINGSBÅREN KUNNSKAP – IMMATERIELL KULTURARV
Vest–Agder-museet arbeider med immateriell kulturarv på flere plan og forvalter mange teknisk-industrielle kulturminner som fremdeles er i drift som f.eks. Sjølingstad Uldvarefabrik, Setesdalsbanen og D/S Hestmanden. Her er den handlingsbårne (immaterielle) kunnskapen essensiell for å kunne ta vare på, drifte og vedlikeholde maskiner, infrastruktur og utstyr på en autentisk og tilfredsstillende

Familedag på Kristiansand museum med besøk av Kulturpatruljen fra Setesdal.

måte. Det er viktig med kontinuitet blant ansatte og opplæring for å sikre kompetansen for fremtiden. Videreføring og dokumentasjon av handlingsbåren kunnskap er et satsningsområde i museet.

Økonomiske forutsetninger og fortsatt drift

Styret betrakter Vest-Agder-museets økonomiske situasjon som utfordrende. Det arbeides på flere områder for å bedre situasjonen, både ved å oppnå økt økonomisk støtte fra offentlige tilskuddsytere på kommunalt, fylkeskommunalt og statlig hold, og for å øke museets egeninntjening. For en personalintensiv virksomhet som Vest-Agder-museet utgjør

lønn og sosiale utgifter en betydelig del av budsjettet. De siste årene har imidlertid lønnsutviklingen i museene blitt hengende etter lønnsutviklingen generelt i samfunnet, og det har blitt stadig mer utfordrende å rekruttere og beholde riktig kompetanse.

ÅRETS RESULTAT

Årets inntekter i driftsregnskapet, inklusive prosjekttilskudd fra offentlige og private tilskuddsytere, utgjorde i 2022 kr. 86.394.150. I tillegg er det i investeringsregnskapet inntektsført investeringstilskudd mottatt i 2022 på kr. 880.274. Tilsvarende utgjorde årets driftsutgifter kr. 81.667.454. Til sammen gir dette, korrigert for avskrivninger og øvrige eksterne finanstransaksjoner, et netto driftsresultat på kr. 8.368.352.

AVVIK MELLOM ÅRSREGNSKAP OG REGULERT BUDSJETT 2022

I tabellen under redegjøres det for de mest betydelige avvikene mellom årsregnskap og regulert budsjett 2022, for museet samlet (alle beløp i kroner):

HOVEDTALL – INNTEKTER:

Driftsinntekter	Regnskap 2022	Regulert budsjett 2022	Avvik regnskap 2022	Regnskap 2021
Salgsinntekter	9 968 010	8 873 090	1 094 920	6 790 942
Leieinntekter	191 296	93 000	98 296	188 437
Tilskudd	74 683 124	72 933 969	1 749 155	74 579 461
Refusjoner inkl sykepenger	1 317 952	1 081 500	236 452	1 376 028
Mva ref.krav drift-komp	233 768	290 000	-56 232	310 901
Sum driftsinntekter	86 394 150	83 271 559	3 122 591	83 245 770

Salgsinntekter: Salget er bedre enn budsjettert som følge av høyere aktivitet i siste tertial enn forventet. Dette gjelder spesielt Kristiansand museum og Setesdalsbanen, som har hatt flere gruppebesøk enn forventet, som følge av økte cruise-anløp.

Leieinntekter: Knytter seg til utleie av lokaler i forbindelse med arrangement, i hovedsak ved Odderøya museumshavn og Kanonmuseet. Noe høyere aktivitet enn budsjettert.

Tilskudd: Tilskuddene er i stor grad i henhold til regulert budsjett. Avviket mot revidert budsjett skyldes ikke budsjetterte tilskudd mottatt i siste tertial, samt tilskudd som er tatt til inntekt for finansiering av prosjekter ved årsslutt på grunnlag av tilsagn, men som ennå ikke utbetalt. Vi mottok i 2022 kr. 610.000 i koronamidler og kr. 578.688 i gaveforsterkning fra Kulturdepartementet, begge tilskuddene er de siste utbetalingene under disse ordningene. Vi mottok også 1 million i arv fra privatperson.

Refusjoner inkl. sykepenger: Vi budsjetterer ikke med refusjon grunnet generelt sykefravær. Årets refusjoner er på nivå med fjorårets.

Mva ref. krav drift-komp: Gjelder avdelingene Tingvatn fornminnepark og Lista museum. Noe lavere aktivitet enn forutsatt i budsjettet.

Finansinntekter: Regnskapet viser i tillegg en ekstra finansinntekt på kr. 871.476 utover budsjett. Dette skyldes økt renteinntekt på inntestående midler, og valutagevinst på innkjøp og inntestående midler i EUR.

HOVEDTALL – DRIFTSUTGIFTER:

Driftskostnader	Regnskap 2022	Regulert budsjett 2022	Avvik regnskap 2022	Regnskap 2021
Driftsutgifter	13 735 931	14 135 651	-399 720	16 423 964
Varekjøp	2 470 668	2 144 894	325 774	2 302 546
Lønn inkl. sosiale utgifter	47 357 834	46 780 695	577 139	42 656 352
Forbruksvarer og tjenester	3 626 881	3 554 787	72 094	3 108 295
Vedlikehold og utvkl. driftsmidler	8 592 579	7 415 510	1 177 069	9 962 210
Inventar og utstyr	1 196 754	873 503	323 251	1 278 787
Mva betalt komp.ordningen	233 768	290 000	-56 232	310 901
Aktiviteter/prosjekter	2 104 638	1 863 589	241 049	3 909 098
Avskrivinger	2 348 402		2 348 402	1 841 715
Totalsum driftskostnader	81 667 454	77 058 629	4 608 826	81 793 866

Driftsutgifter: Utgifter som forventet på de fleste avdelinger, men et noe mindre kostnadspådrag på spesielt avdelingene Kanonmuseet og Hestmanden i siste tertial.

Varekjøp: Avvik mot budsjett skyldes mer innkjøp til kafé og butikk/kiosk for salg enn forventet for siste tertial i revidert budsjett, i hovedsak til avdeling Sjølingstad.

Lønn og sosiale kostnader: Noe avvik mot revidert budsjett grunnet premieavvik på pensjon.

Vedlikehold og utvikling driftsmidler: Noe høyere vedlikeholdskostnader i siste del av året som følge av vedlikeholdsarbeider etter sesong på Hestmanden, diverse vedlikeholdsprosjekter på Kristiansand museum med ny håndverker på plass, brannsikring på Sjølingstad og nye trapper på Andorsengården i Mandal.

Inventar og utstyr: Avviket på innkjøpt inventar og utstyr skyldes i hovedsak innkjøp forbundet med oppstart av nytt magasin, ekstra innkjøp til nytt industrihistorisk senter i Mandal, samt innkjøp av verktøy til ny håndverker på Kristiansand museum

Aktiviteter/prosjekter: Avviket for aktiviteter/prosjekter skyldes utbetalinger til ubemannede museer, der Vest-Agder-museet IKS samarbeider med Aust-Agder museum og Arkiv om støtte til ubemannede museer. Vest-Agder har betalt ut hele summen på kr. 300.000 på vegne av begge parter, og har forskuttet Aust-Agder museum og Arkiv sin andel. I tillegg er det brukt mer på utstillingskostnader til Industrihistorisk senter i siste tertial enn det som var forutsatt i revidert budsjett.

Avskrivinger: Det er ikke budsjettert med avskrivinger for 2022. I takt med faktisk førte avskrivinger inntektsføres tilsvarende beløp under finanstransaksjoner, slik at kostnadsførte avskrivinger ikke får resultateffekt.

Investeringene knytter seg i hovedsak til innredning i nytt magasin i Sørlandsparken, reparasjons- og vedlikeholdsprosjekter på Kristiansand museum og Setesdalsbanen, samt ny adkomst-rampe til Hestmanden. Enkelte av prosjektene ved Setesdalsbanen ble dyrere enn budsjettert, og kostnadene vedrørende rampen til Hestmanden var ikke forutsett i revidert budsjett.

Investeringstilskudd er vesentlig høyere enn budsjettert og representerer tilskudd som er tatt til inntekt for prosjekter som er ferdigstilt og der vi har tilsagn om tilskudd, men disse er ikke utbetalt enda.

Midler overført fra driftsregnskapet gjelder i hovedsak investering i innredning i nytt magasin, i tillegg til vedlikeholdsprosjekter ved Setesdalsbanen og Kristiansand museum, samt adkomstrampe til Hestmanden. Det er overført nær 2,9 millioner kroner fra bundne driftsfond til investeringsprosjekter. Dette er midler bevilget flere år tilbake, før prosjektene fikk status som investeringsprosjekter.

Avviket på bruk av investeringsfond gjelder for avdelingene Kristiansand museum og Setesdalsbanen der finansieringen for enkelte prosjekter er endret i forhold til forutsetningene i budsjett.

KULTURDEPARTEMENTETS GAVEFORSTERKNINGSORDNING
Vest-Agder-museet mottok i 2021 flere private gaver som kvalifiserte til gaveforsterkning. Totalt fikk museet kr. 578.688 i gaveforsterkningsmidler utbetalt i 2022. De private gavene som danner grunnlag for gaveforsterkningen kom fra Flekkefjord Sparebank, Gjensidigestiftelsen, Kristiansand Sanitetsforening, Anders Sveaas’ og hustru Granvilde f. Knudsen Mandalsfond og Sparebankstiftelsen SR-Bank til ulike prosjekter i 2021. Gaveforsterkningsordningen har vært et betydelig intensiv som har bidratt til utvikling ved

museets avdelinger. Midlene har muliggjort ekstra satsninger eller fullfinansiering av prosjekter som vanskelig ville latt seg finansiere på annen måte. Gaveforsterkningsordningen avvikles fra 2022.

GRUNNLAG FOR VIDERE DRIFT
Vest-Agder-museets egenkapital ved utgangen av 2022 utgjorde 100,6 millioner kroner, hvorav kapitalkonto utgjør 68,8 millioner kroner, og der fri egenkapital avsatt i disposisjonsfond utgjør 15,2 millioner kroner. 11,8 millioner kroner er avsatt i bundne driftsfond, og 3,8 millioner kroner er avsatt i bundne investeringsfond. Styret anser museets likviditet for å være god.

Etter styrets oppfatning gir det fremlagte resultatregnskap og balanse med tilhørende noter et korrekt uttrykk for selskapets resultat i 2022 og den økonomiske stillingen ved årsskiftet. Utover det som framgår av årsregnskapet, kjenner styret ikke til andre forhold vedrørende selskapets drift som skulle vært tatt med i regnskapet. Styret anser at offentlige bevilgninger benyttes i tråd med gitte forutsetninger.

Grunnet den reelle nedgangen i statlige driftsmidler, har Vest-Agder-museet svært begrenset økonomisk handlefrihet innenfor ordinære driftsmidler. Museets handlingsrom knyttet til vedlikehold, utstillinger, nybygg og andre utviklings- og fornyingsprosjekter er basert på prosjekttilskudd. Museet satser videre på økt egeninntjening og muligheten for å innhente offentlige og private prosjektmidler. Styret og ledelsen i museet mener derfor at forutsetningen for fortsatt drift og utvikling av museet er til stede. Årsregnskapet er satt opp under denne forutsetning.

Styret møter utfordringene med positivitet og er klare for videre innsats for å skape enda bedre museum sammen med Vest-Agder-museets dyktige medarbeidere!

Styret sier takk til ansatte, frivillige og samarbeidspartnere

Styret takker alle dedikerte ansatte og frivillige for stor innsats i 2022. Flere viktige prosjekter har blitt fullført gjennom året og det er satt besøksrekord i museet!

Videre vil styret rette en takk til venneforeninger og eierstiftelser for godt og konstruktivt samarbeid.

Vest-Agder-museet sier også takk til så vel offentlige som private tilskudds- og bidragsytere for samarbeidet i året som har gått.

Kristiansand, 28.februar 2023

Styret i Vest-Agder-museet IKS

Jorunn arbeider på tørkemaskinen
på Sjølingstad Uldvarefabrik.

Til representantskapet i Vest-Agder-museet IKS

UAVHENGIG REVISORS BERETNING FOR 2022

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert årsregnskapet for Vest-Agder-museet IKS som viser et netto driftsresultat på kr 8 368 352 og et regnskapsmessig mer-/mindreforbruk på kr 0. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2022, driftsregnskap og investeringsregnskap for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening

- oppfyller årsregnskapet gjeldende lovkrav, og
- gir årsregnskapet en dekkende fremstilling av den finansielle stillingen til selskapet per 31. desember 2022, og av resultatet for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med lov om interkommunale selskaper, forskrift om årsbudsjett og årsberetning for interkommunale selskaper og god kommunal regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av selskapet slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Innhentet revisjonsbevis er etter vår vurdering tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Årsberetningen

Ledelsen er ansvarlig for informasjonen i årsberetningen. Vår konklusjon om årsregnskapet ovenfor dekker ikke informasjonen i årsberetningen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese årsberetningen. Formålet er å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom årsberetningen og årsregnskapet og den kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen av årsregnskapet, eller hvorvidt informasjon i årsberetningen ellers fremstår som vesentlig feil. Vi har plikt til å rapportere dersom årsberetningen fremstår som vesentlig feil. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Agder Kommunerevisjon IKS
Postadr.: Postboks 4
4685 Nodeland
Hovedktr. Tollbodgata 37
Org.nr. 987 183 918

E-post: post@agderkomrev.no
Hjemmeside: www.agderkomrev.no
Telefon Kr.sand: 901 06 118
Telefon Evje: 977 60 455

Avd. Setesdal
Kasernevegen 19
4735 Evje

Basert på kunnskapen vi har opparbeidet oss i revisjonen, mener vi at årsberetningen

- inneholder de opplysninger som skal gis i henhold til gjeldende lovkrav og
- at opplysningene om økonomi i årsberetningen stemmer overens med årsregnskapet.

Styret og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir en dekkende fremstilling i samsvar med lov om interkommunale selskaper, forskrift om årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for interkommunale selskaper og god kommunal regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet gir uttrykk for de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir en dekkende fremstilling.

Vi kommuniserer med dem som har overordnet ansvar for styring og kontroll, om blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av foretakets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Kristiansand 28. februar 2023

Monica H. Smith-Tønnessen
Statsautorisert revisor

VEST-AGDER-MUSEET IKS

Organisasjonsnr. : 989 072 048

ÅRSREGNSKAP 2022

HOVEDOVERSIKT REGNSKAP/BUDSJETT

Alle beløp i hele kroner

<u>DRIFTSREGNSKAP</u>	Note	Regnskap 2022	Budsjett 2022	Regnskap 2021
Salgsinntekter		9 968 010	8 873 090	6 790 942
Leieinntekter		191 296	93 000	188 437
Tilskudd	2	74 683 124	72 933 969	74 579 461
Refusjoner inkl sykepenger		1 317 952	1 081 500	1 376 028
Mva ref.krav drift-komp.		233 768	290 000	310 901
SUM DRIFTSINNTEKTER		86 394 150	83 271 559	83 245 770
Driftsutgifter	4,9	13 735 931	14 135 651	16 423 964
Varekjøp		2 470 668	2 144 894	2 302 546
Lønn og sosiale utgifter	8,11	47 357 834	46 780 695	42 656 352
Forbruksvarer og tjenester		3 626 881	3 554 787	3 108 295
Vedlikehold og utvkl. driftsmidler		8 592 579	7 415 510	9 962 210
Inventar og utstyr		1 196 754	873 503	1 278 787
Mva betalt komp.ordningen		233 768	290 000	310 901
Aktiviteter/prosjekter		2 104 638	1 863 589	3 909 098
Avskrivninger	10	2 348 402	0	1 841 715
SUM DRIFTSUTGIFTER		81 667 454	77 058 629	81 793 866
Brutto driftsresultat		4 726 696	6 212 930	1 451 903
Renteinntekter og andre finansinntekter		1 321 476	450 000	469 692
Renteutgifter og andre finansutgifter		28 222	0	124 854
Resultat eksterne finansieringstransaksjoner		1 293 254	450 000	344 837
Motpost avskrivninger		2 348 402	0	1 841 715
NETTO DRIFTSRESULTAT		8 368 352	6 662 930	3 638 455
Brukt slik:				
Bruk av disposisjonsfond	7	4 784 666	2 835 000	3 602 729
Bruk av bundet driftsfond	7	5 320 593	1 100 000	7 704 496
Sum bruk avsetninger		10 105 259	3 935 000	11 307 225
Avsatt slik:				
Overført til investeringsregnskapet		10 470 834	7 485 080	6 949 693
Avsatt disposisjonsfond	7	7 159 818	2 412 850	5 719 909
Avsatt bundne driftsfond	7	842 959	700 000	2 276 078
Sum avsetninger		18 473 611	10 597 930	14 945 680
Regnskapsmessig mer/ mindreforbruk		0	0	0

VEST-AGDER-MUSEET IKS

Organisasjonsnr. : 989 072 048

ÅRSREGNSKAP 2022

INVESTERINGSREGNSKAP

Alle beløp i hele kroner

	Note	Regnskap 2022	Budsjett 2022	Regnskap 2021
Utgifter				
Investering i inventar/ utstyr		902 025	468 497	472 981
Investering i bygg og anlegg		11 422 337	9 381 298	16 508 870
Investering i EK innskudd KLP		104 280	110 000	94 831
Avsetning til bundne inv.fond	7	0	0	2 753 157
SUM FINANSIERINGSBEHOV		12 428 643	9 959 795	19 829 839
Finansiering				
Tilskudd og refusjoner vedr. investeringer	2	880 274	150 000	6 848 826
Kompensasjon for merverdiavgift		57 362	0	18 471
Overført fra driftsregnskapet		10 470 834	7 485 080	6 949 693
Bruk av bundet investeringsfond	7	1 020 173	2 324 715	6 012 849
SUM FINANSIERING		12 428 643	9 959 795	19 829 839

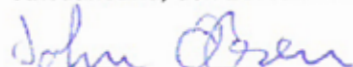
VEST-AGDER-MUSEET IKS

HOVEDOVERSIKT BALANSEREGNSKAP

Alle beløp i hele kroner

	Note	Regnskap 2022	Regnskap 2021
EIENDELER			
A. Anleggsmidler			
* EK innskudd KLP		1 085 358	981 078
* Pensjonsmidler	11	57 982 664	52 545 481
* Avskrivbare driftsmidler	10	65 160 647	55 184 676
Sum anleggsmidler		124 228 669	108 711 235
B. Omløpsmidler			
* Kasse/bank	3	35 404 276	39 071 856
* Kundefordringer		283 146	415 129
* Forskuddsbetalte utgifter		123 280	150 612
* Premieavvik	11	336 175	1 729 342
* Andre fordringer	4	5 198 491	3 604 579
Sum omløpsmidler	6	41 345 368	44 971 518
SUM EIENDELER		165 574 037	153 682 753
GJELD OG EGENKAPITAL			
C. Egenkapital			
* Urørlig egenkapital	1	1 000 000	1 000 000
* Bundne drifts- og investeringsfond	7	15 594 892	21 092 700
* Disposisjonsfond	7	15 198 762	12 823 611
* Kapitalkonto	12	68 855 968	59 108 638
Sum egenkapital		100 649 623	94 024 948
D. Gjeld			
* Langsiktig gjeld		0	0
* Pensjonsforpliktelser	11	55 372 700	49 602 596
Sum langsiktig gjeld		55 372 700	49 602 596
* Kortsiktig gjeld			
* Leverandørgjeld		3 532 285	3 296 250
* Offentlig gjeld og feriepengar		6 019 430	6 092 628
* Premieavvik	11	0	0
* Annen kortsiktig gjeld	5	0	666 331
Sum kortsiktig gjeld	6	9 551 715	10 055 209
Sum gjeld		64 924 415	59 657 805
SUM GJELD OG EGENKAPITAL		165 574 037	153 682 753

Kristiansand, den 28. februar 2023

John Olsen
Daglig leder

Terje Damman
Styrets leder

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET 2022

VEST-AGDER-MUSEET IKS

0 – REGNSKAPSPRINSIPPER

Regnskapet er ført i henhold til forskrift om årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for interkommunale selskaper av 1999.

Regnskapet er basert på et finansielt orientert system med hovedvekt på anskaffelse og bruk av midler til drift og investering med tilhørende finansiering av disse aktivitetene. Resultatet vises i form av en endring i arbeidskapitalen (omløpsmidler minus kortsiktig gjeld).

Regnskap og budsjett er utarbeidet etter anordningsprinsippet: "Alle kjente utgifter/utbetalinger i året skal tas med drifts- og investeringsregnskapet for vedkommende år, enten de er betalt eller ikke når regnskapet avsluttes."

Alle inntekter og utgifter skal budsjetteres og bokføres brutto. Det skal ikke gjøres fradrag for inntekter som direkte vedrører utgiftspostene.

Kasse og bankbeholdninger er oppført med virkelige beløp. Kortsiktige fordringer er oppført til pålydende. Avdrag på lån utgiftsføres i driftsregnskapet. Ekstraordinære avdrag føres i investeringsregnskapet. Kortsiktig og langsiktig gjeld er oppført til pålydende.

Eiendeler og gjeld er vurdert i samsvar med god kommunal regnskapsskikk (bokført til laveste verdi av anskaffelseskost og virkelig verdi). Anleggsmidler er vurdert til anskaffelseskost. Aksjer er oppført til anskaffelseskost. Nedskrivning foretas til virkelig verdi dersom dette er nødvendig. I henhold til Regnskapsforskriften er ikke varebeholdning tatt med som en eiendel i balansen.

Anleggsmidler, dvs. investeringer i faste eiendommer, anlegg, inventar og utstyr føres opp i balansen som eiendeler til anskaffelseskost. Tilskudd er ikke trukket fra. For å bli vurdert som en investering, må anskaffelsen ha en økonomisk levetid på minst 3 år, samt ha en anskaffelseskost på minst kr. 100.000. Avskrivninger føres både i driftsregnskapet og balansen. I driftsregnskapet føres avskrivninger som en driftsutgift og med en motpost før netto driftsresultat. Netto driftsresultat påvirkes dermed ikke av avskrivningene.

1 – EIERE

Agder fylkeskommune	kr	500 000
Kristiansand kommune	kr	220 000
Lindesnes kommune	kr	70 000
Flekkefjord kommune	kr	50 000
Farsund kommune	kr	50 000
Vennesla kommune	kr	50 000
Lyngdal kommune	kr	20 000
Kvinesdal kommune	kr	10 000
Åseral kommune	kr	10 000
Hægebostad kommune	kr	10 000
Sirdal kommune	kr	10 000
Sum innbetalt urørlig egenkapital	kr	1 000 000

2 – TILSKUDD

Driftstilskudd	2022	2021
Driftstilskudd fra Kulturdepartementet ¹	32 680 000	29 100 000
Ekstra tilskudd fra Kulturdepartementet ²	1 188 688	3 139 823
Driftstilskudd fra Agder Fylkeskommune	12 200 000	11 901 000
Ekstra tilskudd fra Agder Fylkeskommune	2 526 000	2 570 000
Driftstilskudd fra kommunene	10 411 649	10 416 292
Ekstratilskudd fra kommunene	3 249 162	1 322 500
Driftstilskudd fra Stiftelsen Gimle Gård	809 795	730 138
Driftstilskudd fra Tingvatn Fornminnepark IKS	1 454 764	1 409 071
Driftstilskudd fra Norsk Jernbanemuseum	3 956 881	3 832 826
Tilskudd fra Agder Fylkesk./Riksantikv. til Sjølingstad Uldvarefabrik	4 092 607	4 035 178
Øvrige tilskudd ³	2 113 579	6 122 632
Sum Driftstilskudd	74 683 124	74 579 461
¹ Fra 2022 økt med kr. 3.000.000 til drift av magasin		
² Inkludert koronatilskudd og gaveforsterkning, som for 2022 er på hhv kr. 610.000 og kr. 578.688		
³ Tilskudd for 2022 er inkludert arv mottatt fra privatperson på kr. 1.000.000		
Investeringsstilskudd	2022	2021
Investeringsstilskudd fra Kulturdepartementet		1 900 000
Investeringsstilskudd fra Agder fylkeskommune		570 000
Gaveforsterkning fra Kulturdepartementet		596 975
Investeringsstilskudd fra Stiftelser	730 274	3 085 400
Investeringsstilskudd fra andre private	150 000	630 900
Sum Investeringsstilskudd	880 274	6 783 275

3 – BANKINNSKUDD

Kasse og bankinnskudd pr 31.12.2022 utgjør kr 35.404.276, herav utgjør kr 1.377.344 i bundne skattetreks midler.

4 – ANDRE FORDRINGER

	2022	2021
Til gode tilskudd	3 355 120	2 019 364
Til gode ordinær MVA	1 550 993	1 256 437
Til gode MVA-kompensasjon	291 262	328 670
Kortsiktige fordringer ansatte	1 115	108
Sum andre fordringer	5 198 491	3 604 579

Tap på fordringer er utgiftsført med kr 92.097 i 2022.

5 – ANNEN KORTSIKTIG GJELD

	2022	2021
Periodiserte utgifter	0	666 331
Sum annen kortsiktig gjeld	0	666 331

6 – ARBEIDSKAPITALEN

	2022	2021
Omløpsmidler	41 345 368	44 971 518
Kortsiktig gjeld	9 551 715	10 055 209
Arbeidskapital	31 793 653	34 916 309
Endring arbeidskapital i balansen	-3 122 656	-6 570 930
Inntekter driftsregnskap	86 394 150	83 245 770
Inntekter investeringsregnskap	937 635	6 867 297
Innbetalinger fra eksterne finanstransaksjoner	3 669 877	2 311 406
Sum ansaffelse av midler	91 001 663	92 424 472
Utgifter driftsregnskap	81 667 454	81 793 866
Utgifter investeringsregnskap	12 428 643	17 076 682
Utbetaling ved eksterne finanstransaksjoner	28 222	124 854
Sum anvendelse av midler	94 124 319	98 995 402
Endring ubrukte lånemidler	0	0
Endring arbeidskapital i bevilgningsregnskapet	-3 122 656	-6 570 930

7 – FOND

	Saldo 01.01.22	Bruk av fond	Avsetning til fond	Saldo 31.12.22
Disposisjonsfond	12 823 610	-4 784 666	7 159 818	15 198 762
Bundne driftsfond	16 280 385	-5 320 593	842 959	11 802 753
Bundne investeringsfond	4 812 314	-1 020 173	0	3 792 138
Sum fond	33 916 309	-11 125 432	8 002 777	30 793 653

Disposisjonsfond

	Pr. 01.01.2022	Bruk av disp fond	Avsetning til disp fond	Pr. 31.12.2022
Odderøya museumshavn	197 686	0	98 240	295 926
Avd 2 Sjølingstad Uldvarefabrik	889 764	0	392 534	1 282 298
Avd 3 Kristiansand museum	630 815	0	871 140	1 501 955
Avd 4 Setesdalsbanen	114 994	0	1 026 523	1 141 517
Avd 5 Adm. og avd 11 Fagseksjon ¹	8 677 793	-2 216 588	545 005	7 006 210
Avd 6 Lista museum	249 759	-89 988	0	159 772
Avd 7 Mandal museum ²	282 582	-71 618	700 000	910 964
Avd 8 Flekkefjord museum	607 169	0	784 941	1 392 111
Avd 9 Gimle Gård	418 779	0	136 787	555 566
Avd 10 Kanonmuseet ³	-1 377 331	0	643 726	-733 605
Avd 11 Fagseksjonen ⁴	-375 881	0	0	-375 881
Avd 12 D/S Hestmanden	2 094 684	0	1 960 922	4 055 606
Avd 13 Tingvatn fornminnepark	292 602	-99 895	0	192 707
Avd 14 I-ON	120 195	-120 195	0	0
Avd 15 Magasin ⁵	0	-2 186 383	0	-2 186 383
TOTALT	12 823 610	-4 784 666	7 159 818	15 198 762

¹ Avd 5 og Avd 11 ses under ett som administrasjon med felles disposisjonsfond

² Herav 700.000 mottatt i testamentarisk arv som skal brukes til formål av varig verdi

³ Negativt disposisjonsfond som finansiering av egeninnsats ved bygging av nytt publikumsbygg

⁴ Negativt disposisjonsfond som finansiering av verkstedhall ved Kristiansand museum

⁵ Negativt disposisjonsfond som finansiering av innredning på nytt magasin

Spesifikasjon av bundne fonds:

A. Bundne driftsfond

	Pr. 01.01.2022	Bruk av bundne driftsfond	Avsetning til bundne driftsfond	Pr. 31.12.2022
Avd 1 Odderøya museumshavn	20 252	0	0	20 252
Avd 2 Sjølingstad Uldvarefabrik	107 740	0	100 000	207 740
Avd 3 Kristiansand museum	1 648 864	-798 539	200 000	1 050 325
Avd 4 Setesdalsbanen	1 229 807	-1 022 350	3	207 460
Avd 5 VAM Administrasjon	3 160 185	-166 997	0	2 993 187
Avd 6 Lista museum	100 000	0	0	100 000
Avd 7 Mandal museum	2 397 219	-300 235	490 588	2 587 572
Avd 8 Flekkefjord museum	46 000	0	0	46 000
Avd 9 Gimle Gård	0	0	0	0
Avd 10 Kanonmuseet	0	0	0	0
Avd 11 Fagseksjonen	1 560 513	-647 015	52 371	965 869
Avd 12 D/S Hestmanden	4 666 580	-1 059 780	0	3 606 800
Avd 13 Tingvatn fornminnepark	0	0	0	0
Avd 14 I-ON	1 343 225	-1 325 677	0	17 548
Avd 15 Magasin	0	0	0	0
TOTALT	16 280 385	-5 320 593	842 959	11 802 753

B. Bundne investeringsfond

	Pr. 01.01.2022	Bruk av investerings- fond	Avsetning til investerings- fond	Pr. 31.12.2022
Avd 1 Odderøya museumshavn	0	0	0	0
Avd 2 Sjølingstad Uldvarefabrik	126 627	-72 400	0	54 227
Avd 3 Kristiansand museum	945 328	-340 359	0	604 969
Avd 4 Setesdalsbanen	886 610	-554 040	0	332 570
Avd 5 VAM Administrasjon	2 853 749	-53 377	0	2 800 372
Avd 6 Lista museum	0	0	0	0
Avd 7 Mandal museum	0	0	0	0
Avd 8 Flekkefjord museum	0	0	0	0
Avd 9 Gimle Gård	0	0	0	0
Avd 10 Kanonmuseet	0	0	0	0
Avd 11 Fagseksjonen	0	0	0	0
Avd 12 D/S Hestmanden	0	0	0	0
Avd 13 Tingvatn fornminnepark	0	0	0	0
Avd 14 I-ON	0	0	0	0
Avd 15 Magasin	0	0	0	0
TOTALT	4 812 314	-1 020 173	0	3 792 138

8 – LØNN OG GODTGJØRELSE TIL LEDENDE STILLINGER

Stilling	Fastlønn inkl. feriepenger	Andre godtgjørelser	Sum
Direktør/daglig leder *	Kr 992.091	Kr 4.392	Kr 996.483
Styret	-	Kr 341.840	Kr 341.840

*) Direktøren har samme pensjonsvilkår som øvrige ansatte i Vest-Agder-museet.

9 – GODTGJØRELSE TIL REVISOR

Honorar eks mva:	2022
Revisjonshonorar	217 700
Bistand	60 000
Sum	277 700

10 – ANLEGGSMIDLER

Anleggsmidler pr. 31.12.22	5240050 - Utstyr, maskiner og transport- midler (5 år) 5.24	5240100 - Utstyr, maskiner og transport- midler (10 år) 5.24	5270000 - Faste eiendommer og anlegg (ingen avskrivning)	5270200 - Faste eiendomme r og anlegg (20 år) 5.27
Ansk kost 01.01.	2 461 278	9 087 023	0	11 815 274
Tilgang	188 477	6 690 848	300 000	323 605
Avgang				
Akk kostpris 31.12.	2 649 754	15 777 871	300 000	12 138 879
Akk avskr 31.12.	-1 350 030	-2 146 193	0	-2 847 851
Årets avskr	-464 347	-677 129		-567 330
Bokført verdi 31.12.	835 378	12 954 549	300 000	8 723 698
Anleggsmidler pr 31.12.22	5270400 - Faste eiendomme r og anlegg (40 år) 5.27	5270500 - Faste eiendomme r og anlegg (50 år) 5.27	Totalt	
Ansk kost 01.01.	1 167 726	39 274 678	63 805 979	
Tilgang		4 821 443	12 324 373	
Avgang			0	
Akk kostpris 31.12.	1 167 726	44 096 121	76 130 352	
Akk avskr 31.12.	-145 962	-2 131 265	-8 621 301	
Årets avskr	-29 193	-610 403	-2 348 402	
Bokført verdi 31.12.	992 571	41 354 453	65 160 649	

11 – PENSJONSFORPLIKTELSE

Vest-Agder-museet IKS har pensjonsordning for sine ansatte i Kommunal Landspensjonskasse (KLP).

De kommunale forskriftene fikk i 2002 nye bestemmelser for regnskapsføring av pensjon. Disse går i korthet ut på at de løpende utgifter i driftsregnskapet tilpasses et gjennomsnittsnivå basert på beregninger av netto pensjonskostnad. Forskjellen mellom betalt premie og netto pensjonskostnad utgjør premieavviket, som igjen gir resultateffekt.

Det er også i 2022 foretatt en aktuarberegning av premieavviket, pensjonsforpliktelsen og pensjonsmidlene. Endring premieavviket er utgiftsført i regnskapsåret. Netto driftsresultat for 2022 er svekket med den totale endringen på kr. 1.221.005.

Pensjonsmidlene dekker nå de fremtidige pensjonsforpliktelser, og fremkommer av post netto pensjonsforpliktelse. Dersom pensjonsmidlene overstiger pensjonsforpliktelsen beregnes det ikke arbeidsgiveravgift av netto forpliktelse. Premieavviket har en amortiseringsperiode på 1 år.

Årets netto pensjonsutgifter	Beløp i kroner	KLP
Nåverdi årets pensjonsopptjening		4 213 633
Renteutgifter av påløpt pensjonsforpliktelse		1 638 714
Brutto pensjonsutgifter		5 852 347
Forventet avkastning pensjonsmidler		-1 919 376
Netto pensjonsutgift		3 932 971
Amortisert premieavvik		1 515 637
Administrasjonsutgifter		170 048
Netto pensjonsutgifter inkl. adm. utgifter og amortisert premieavvik		5 618 656

Beregnet premieavvik	Beløp i kroner	KLP
Innbetalt pensjonspremie (inkl adm)		4 397 651
Administrasjonsutgifter		-170 048
Netto pensjonskostnad		-3 932 971
Premieavvik		294 632
Arbeidsgiveravgift (14,1%)		41 543
Premieavvik inkl arbeidsgiveravgift (14,1%)		336 175

Pensjonsforpliktelse Beløp i kroner	KLP
Pensjonsforpliktelse 01.01	49 966 265
Årets pensjonsopptjening	4 213 633
Renteutgifter av påløpt pensjonsforpliktelse	1 638 714
Utbetalte pensjoner	-1 779 632
Årets pensjonsopptjening, renter og utbetalinger	4 072 715
Pensjonsforpliktelse 31.12. uten estimatavvik	54 038 980
Amortisering estimatavvik - forpliktelse	1 333 720
Brutto pensjonsforpliktelse 31.12 - estimat	55 372 700
Gjenstående amortisering - forpliktelser	0
Brutto pensjonsforpliktelse 31.12 - estimat full amortisering	55 372 700
14,1% arbeidsgiveravgift av netto pensjonsforpliktelse	0
Pensjonsforpliktelse i balansen	55 372 700
Pensjonsmidler Beløp i kroner	KLP
Pensjonsmidler 01.01	52 545 481
Årets forventede avkastning	1 919 376
Årets premieinnbetaling ekskl adm. utgifter	4 227 603
Årets utbetaling av pensjon	-1 779 632
Årets avkastning, premieinnbet., pensjonsutbetalinger	4 367 347
Pensjonsmidler 31.12. uten estimatavvik	56 912 828
Amortisering estimatavvik - midler	1 069 836
Brutto pensjonsmidler 31.12 - estimat	57 982 664
Gjenstående amortisering - midler	0
Brutto pensjonsmidler 31.12 - estimat full amortisering	57 982 664

Netto pensjonsforpliktelse Beløp i kroner	KLP
Netto pensjonsmidler/ -forpliktelser	2 609 964
Arbeidsgiveravgift, 14,1%	0
Netto pensjonsmidler/ -forpliktelser inkl arbeidsgiveravgift	2 609 964

Aktive medlemmer	73
Antall pensjonister	42
Forventet avkastning	3,50 %
Diskonteringsrente	3,00 %
Forventet lønnsvekst	1,98 %
G-regulering	1,98 %
Forventet pensjonsregulering	1,22 %
AFP-uttak	Ikke oppgitt

12 – KAPITALKONTO

DEBET		KREDIT	
01.01.2022 Balanse (underskudd i kapital)	0	01.01.2022 Balanse (kapital)	59 108 638
Debetposter i året:		Kreditposter i året:	
Avskrivninger	2 348 402	Investert i anleggsmidler	12 324 373
Nedskrivninger	0	EK tilskudd pensjonsordning	104 280
Økning pensjonsforpliktelse	5 770 104	Økning pensjonsmidler	5 437 183
			0
31.12.22 Balanse Kapitalkonto	68 855 968	31.12.22 Balanse (underskudd i kapital)	0

Kristiansand kanonmuseum satte besøksrekord i 2022. Foto: Steinar Furu

Årsmelding fra Vest-Agder-museet

Vest-Agder-museet er i kontinuerlig utvikling og endring innenfor alle deler av virksomheten. Arbeidet med samlingsforvaltning blir mer strømlinjeformet og digitalisert, det er økt fokus på forskning og kunnskapsutvikling, og publikum involveres stadig mer i museets publikumstilbud. Nye prosjekter bidrar til at Vest-Agder-museet opprettholder og aktualiserer sin relevans både lokalt, regionalt, nasjonalt og internasjonalt. Utviklingen bidrar både til økt profesjonalitet, men også økt besøk og egeninntjening.

Et av de største pågående prosjektene i museet er realiseringen av nytt museumsbygg på Odderøya i Kristiansand. Bygget skal være et nav i museets samlede virksomhet, formidle regionens maritime historie og samtidig være et bymuseum for Kristiansand. Det nye bygget skal også være en viktig møteplass, både mellom museet og andre kulturhistorisk interesserte grupper, men ikke minst mellom museet og sosiale grupper som ikke bruker museet i dag. Sistnevnte er en viktig del av museets samfunnsrollearbeid.

Museet har i 2022 arbeidet videre med formidlingsplan og innhold i det nye museet, samt å etablere og videreutvikle samarbeidsrelasjoner til andre organisasjoner, lag og foreninger. Bygget er et stort investeringsprosjekt som fordrer statlig, regional og nasjonal finansiering. Ved årsslutt 2022 er regional og lokal finansiering i stor grad på plass, mens den statlige andelen fortsatt gjenstår.

FAGLIGE PRIORITERINGER

Vest-Agder-museet har definert fem tematiske hovedområder i gjeldende strategiske plan: Militærhistorie, industrihistorie, maritim historie, byggeskikk og besøksstedenes egenhistorie/ lokalhistorie. Det skal arbeides med satsningsområdene innen alle deler av virksomheten, dvs. solid kunnskapsproduksjon, helhetlig samlingsforvaltning, trygg ivaretagelse, relevant formidling og aktiv samhandling. Rollen som aktiv samfunnsaktør er den røde tråden og tilnærmingmåten i alt arbeid ved Vest-Agder-museet og museets slagord er «Vi forteller din historie».

AKTIV SAMFUNNSROLLE

Med krigen i Ukraina, påfølgende flyktningstrøm og økonomiske nedgangstider, ble Vest-Agder-museets rolle som aktiv samfunnsaktør viktigere i 2022 enn vi hadde forutsett. Spesielt det internasjonale samarbeidsprosjektet, «Identity on the Line» (I-ON), som museet leder, og som nettopp handler om krig, migrasjon, identitet og overføringer av traumer gjennom generasjoner, ble smertelig aktualisert. «Identity on the Line» og Vest-Agder-museet ble belønnet med den prestisjetunge prisen European Museum Academy Awards 2022. Profilen til I-ON er direkte knyttet til Vest-Agder-museets arbeid med samfunnsrolle, museumsetikk og sensitive tema og har utvidet perspektivet fra regionalt og nasjonalt til internasjonalt plan. Resultatene fra de 164 dybdeintervjuene i I-ON, gjennomført i sju land, kan relateres til pågående

prosesser i samfunnet. Sommeren 2022 ble prosjektets internasjonale vandreutstilling vist på Jens Bjørneboes plass i Kristiansand, og en digital versjon av utstillingen er tilgjengelig på nettet.

Vest-Agder-museets eget delprosjekt i I-ON, «Det snakker vi ikke om! Familiehemmeligheter etter krigen», handler om de fortsatt tabubelagte historiene etter den tyske okkupasjonstiden; historier som har blitt holdt hemmelige innad i familiene. En egen prosjektgruppe har samlet inn 31 personlige beretninger fra tre generasjoner, og 21 av disse formidles i en vandreutstilling som åpnet 2. februar 2022. Reaksjonene utstillingen er blitt møtt med, viser at så vel skoleungdom som unge og eldre voksne føler seg berørt av de personlige fortellingene, og ikke sjelden ønsker de å dele sin egen historie med oss. Arbeidet med «Det snakker vi ikke om!» har bidratt til et oppfølgende forskningsprosjekt, «Hva skjer med det ufortalte?», som har fått støtte fra Kulturrådet (2021–23).

Utover disse prosjektene er Vest-Agder-museet med sine mange og spredte lokasjoner opptatt av å inkludere lokalbefolkningen i museets arbeid og formidling. Det er en stor pågang av henvendelser til våre fagfolk som gjelder gjenstander, bygninger, kulturlandskap og lokale, historiske hendelser.

Vest-Agder-museet har også i 2022 fulgt opp inkluderingstiltaket med utdeling av årskort til familier med økonomiske utfordringer. Vi har i tillegg en ordning med gratis kort til flyktninger og asylsøkere, som i løpet av 2022 ble erstattet av ordinære årskort. I 2022 leverte vi ut 99 flyktningekort og 223 årskort; fordelt på 157 familie kort, 21 barne kort og 45 voksen kort. Tilsvarende tall for 2021 var 100 flyktningekort og 60 årskort. Den store etterspørselen viser hvor relevante slike tiltak er i krisetider.

MILITÆRHISTORIE

Vest-Agder-museet bidrar med innspill og rådgivning overfor offentlige og private aktører innenfor militærhistorie og kulturminnevern. I tillegg bidrar museet med ulike typer formidling og foredrag om militærhistoriske tema på Agder. Aktiviteten på det militærhistoriske feltet var ellers knyttet til ulike prosjekter i 2022:

Kristiansand kanonmuseum:

- Kanonbunker IV er godkjent for å kunne åpnes for publikum. Bunkeren inneholder viktige, originale veggmalerier.
- Kunnskapsoverføring: Det arbeides med overføring av informasjon og teknisk, handlingsbåren kunnskap. Gjenstander fra Møvik fort identifiseres og merkes, og et dokumentasjonsprosjekt (film) om kjøringen av kanonen på Møvik er planlagt.
- Kulturminnevern: I nærområdet til Kristiansand kanonmuseum er det i nær framtid planlagt en ny bydel. Vest-Agder-museet har engasjert seg i arbeidet med å ta vare på enkelte særlig viktige bunkere tilhørende det historiske Møvik fort som ligger i de planlagte byggeområdene. To bunkeranlegg har fått særlig fokus: Bunker av type R620 i Kapelldalen og

kanonbunker med mannskapsbunker på Kroodden.

Odderøya:

- Haubitsanlegget: Arbeidet med å åpne haubitsanlegget for publikum fortsetter, men det mangler finansiering av betongsikring i anlegget.
- Kunnskapsutvikling: Museets militærhistoriker arbeider med en publisering, på norsk og engelsk, om Odderøyas militære kulturminner.

INDUSTRIHISTORIE

Vest-Agder-museets arbeid med industrihistorie i 2022 har foregått på ulike plan og områder:

- Nettverksarbeid og prosjekter: Vest-Agder-museet har deltatt i nasjonalt nettverk for «Arbeiderkultur og arbeidslivshistorie» og «Teknologi- og industrihistorie» og er representert i en arbeidsgruppe for et forskningsprosjekt om tilknytningsformer i arbeidslivet i et historisk perspektiv (støttet av Kulturrådet). Det er inngått intensjonsavtale med Universitetsforlaget om utgivelse av forskningspublikasjonen.
- Minner.no, et treårig kulturrådsstøttet prosjekt, ble formelt avsluttet første kvartal av 2022.
- Ballastbrygga industrihistoriske senter er et samarbeidsprosjekt mellom Lindesnes kommune, Mandals Trebåt- og Motorforening og Marna Motor AS. Selve bygningsmassen ble ferdig istandsatt i 2022, og arbeid med innredning og utstillinger er i gang. Senteret skal åpne sommeren 2023 og er et stort løft for dokumentasjon og formidling av lokal og regional industrihistorie. I forbindelse med dette senteret, har museet samlet inn gjenstander fra ulike industribedrifter i Mandal, for det meste rekvisitter, til bruk i utstillingen.
- Formidling: Vest-Agder-museet har holdt foredrag om kvinner i industrien i Mandal, bl.a. på Mandals kvinnedagsarrangement og i en industrihistorisk foredragsserie knyttet til markering av byjubileet.
- Christianssands Bryggeri (CB): I forbindelse med nedleggelsen i desember 2022, har Vest-Agder-museet dokumentert gjennom film og bilder deler av produksjonen samt startet arbeidet med arbeidslivsintervju blant ansatte.

MARITIM HISTORIE MED VEKT PÅ PLASTBÅTHISTORIE

Vest-Agder-museets arbeid med plastbåthistorie i 2022 har foregått på ulike plan og områder:

- Arbeidet med å inkludere plastbåter i Verneplan for større fritidsbåter og Verneplan for små og åpne båter fortsatte i 2022. Det ble avholdt møter med Forbundet Kysten, Norboat og Oslofjordmuseum.
- Museet får en rekke publikumshenvendelser. En stor del av disse er ønske om bilder og brosjyrer, men også identifisering av båter.
- Vest-Agder-museet overtok arkivet etter Skibsplass i 2020. Arkivet, som deponeres hos Aust-Agder museum og arkiv (AAMA), består blant annet av et komplett tegnearkiv. I løpet av 2022 ble 210 tegninger fra arkivet digitalisert av Vest-Agder-museet. AAMA gjør disse tilgjengelig for publikum på digitalarkivet.no.

Odderøya museumshavns sesongansatte for 2022.

Odderøya museumshavn:

- Den flytende utstillingen bestod sommeren 2022 av 21 plastbåter og rundt 30 trebåter.
- Det er inngått en samarbeidsavtale med Bragdøya kystlag om at de disponerer rundt 50 båtplasser i havnen. Disse kan deles ut gratis til medlemmer av kystlaget som har aktuelle trebåter.
- I «PLASTIKK», museets årlige regatta for klassiske plastbåter, deltok 24 båter. I tillegg var det båter og aktivitet på land, blant annet demonstrasjon av byggeteknikk i tre og metall ved Bragdøya kystlag og Bredalsholmen Dokk og Fartøyvernssenter. I anledning 100-årsjubileet for båtkonstruktør Jan Herman Linges fødsel, var det utstilt flere seilbåter designet av Linge. Det ble satt ny publikumsrekord med rundt 1200 besøkende.
- I løpet av 2022 har museet påbegynt restaureringen av en Skibsplast Sportsmann 13. Denne skal være ferdig til plastbåtregattaen i 2023.

BYGNINGSVERN OG BYGGESKIKK

Med utgangspunkt i sine 102 fredede eller verneverdige bygg er Vest-Agder-museet en kompetanseinstitusjon innen byggeskikk og bygningsvern. Innenfor gjeldende økonomiske rammer skal museets arbeid være knyttet til bygningsvern på egen bygningsmasse, kompetanseheving blant egne håndverkere og overføring av kunnskap internt i museet. I tillegg skal museet arbeide for eksterne kurs og kompetansespredning i håndverkmiljøet på Agder og rekruttering til restaureringshåndverkerfaget. Dette gjøres gjennom samarbeid med avdeling for kulturminnevern og kulturturisme (tidligere fylkeskonservatoren) i Agder fylkeskommune, Tangen videregående skole, Universitetet i

Agder, Fortidsminneforeningen, samt arrangementer som håndverkskafeer og kursvirksomhet. På grunn av pandemien har håndverkerkafeen vært satt på pause, men tas nå opp igjen. Museet, Tangen videregående og Universitetet i Agder – Senter for yrkesfag (SYA) samarbeider om en pilot innen tradisjonell tømring og muligheten for at Kristiansand museum kan være en læringsarena.

For tiden har istandsetting av museets egen bygningsmasse førsteprioritet. Museet har i 2022 arbeidet aktivt med istandsetting av antikvariske bygg ved de fleste av museets avdelinger. Dette er dels gjort med egne ansatte og dels med innleide personer eller firma. Høsten 2022 ansatte museet en ekstra håndverker i et toårig prosjekt for å styrke bygningsvedlikeholdet ved museet.

BESØKSSTEDENES HISTORIE

Besøksstedene har et naturlig fokus på sin egen historie og historien til sine lokalområder, noe som kommer til uttrykk i utstillinger, foredrag, aktiviteter og prosjekter. Det er i 2022 ikke åpnet nye basisutstillinger i Vest-Agder-museet, men arbeidet med Industrihistorisk senter i Mandal pågår (åpner 2023), og planleggingen av Amerikautstillingen på Lista (åpner 2023) og basisutstilling på Tingvatn har startet opp (åpner 2024).

Ved flere avdelinger arbeides det med å bedre publikumsfasilitetene, herunder muligheter for universell utforming. Planleggingen av opprusting av Sjøbuene i Flekkefjord begynte i 2022. Ved Mandal museum/ Andorsengården har Lindesnes kommune nedsatt en komité som skal utrede mulighetsrommet for Andorsengården som

museum for de fem store kunstnerne fra byen og hvordan anlegget i større grad kan bli tilgjengelig for alle. Gruppen ledes av museet. Agder fylkeskommune deltar også i arbeidet. Etter at nytt publikumsbygg ble åpnet ved Kristiansand kanonmuseum i 2021, er det særlig Kristiansand museum og Mandal museum som har store utfordringer knyttet til bygg og tilgjengelighet.

BESØKSTALL

PUBLIKUMSREKORD

Totalt 137 189 mennesker opplevde et av våre museer, utstillinger eller foredrag i 2022, en økning på 9,5 % fra forrige rekord i 2017.

Vi er glade for at besøket har tatt seg opp etter pandemien, og at det igjen er full aktivitet i museet. Økningen skyldes generelt godt besøk i alle museene, mange cruisegjester i Kristiansand og stor aktivitet i «Identity on the Line»-

prosjektet. Kristiansand kanonmuseum, Sjølingstad Uldvarefabrik og D/S Hestmanden hadde alle individuelle besøksrekorder i 2022. D/S Hestmanden – Norsk krigsseilmuseum var på tokt sommeren 2022 og satte publikumsrekord med 20 936 besøkende. Dette var det mest besøkte museet i 2022. «Identity on the Line»-prosjektet, ledet av Vest-Agder-museet og prosjektleder Kathrin Pabst, holdt 41 foredrag og workshops i 14 land i løpet av 2022. I tillegg hadde vi flere utstillinger utendørs og en godt besøkt historisk juletreutstilling i Kristiansand.

I løpet av 2022 var det mange store arrangementer på museene. Publikumsrekord i år var under «Plastikk 2022», regatta for klassiske plastbåter i Odderøya museumshavn, med nærmere 1200 innom. Det var også mange besøkende på Den store museumsdagen på Sjølingstad, Kanondagen på Kristiansand kanonmuseum og julemarkedet på Kristiansand museum og på Nordberg fort.

BESØKSTALL VED AVDELINGENE:

Totalt publikumstall pr. avdeling	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Kristiansand museum	18 190	13 408	14 418	4 189	6 253	16 044
Gimle Gård	3 175	2 909	3 100	145	1 583	2 631
Odderøya museumshavn	4 885	7 727	6 720	3 350	8 620	6 051
D/S Hestmanden – Norsk krigsseilmuseum	5 748	12 979	1774	0	14 048	20 936
Kristiansand kanonmuseum	10 285	8 890	10 969	12 192	11 126	13 148
Setesdalsbanen	28 599	21 821	20 155	7 057	7 387	17 527
Mandal museum (inkl.Vigeland Hus)	9 420	4 392	5 293	3 576	4 611	6 202
Sjølingstad Uldvarefabrik	8 910	7 743	8 603	6 704	5 383	9 389
Tingvatn fornminnepark og besøkssenter	Ca. 3 000	2 895	3730	1 316	1 481	2 076
Lista museum	16 775	15 673	18 375	12 872	13 353	17 157
Flekkefjord museum	8 741	8 879	9 798	5 401	6 076	8 168
Totalt fysisk besøk ved Vest-Agder-museets avdelinger	117 728	107 316	102 935	56 802	73 704	119 329
Formidling utenfor Vest-Agder-museets besøksmål	7 553	14 950	16 440	2 639	15 600	17 858
Totalt	125 281	122 266	119 375	59 441	89 304	137 187

* Miles Gemini-utstillingen på Kristiansand lufthavn Kjevik – utland er ikke telt i besøkstallene. Ca. 11 300 passasjerer har gått forbi utstillingen i 2022.

GJESTENE

Ca. 67 % av dem som besøkte en av Vest-Agder-museets avdelinger i 2022, kom på egenhånd, ikke som del av en gruppe. I 2021 og 2020 var andelen enkeltbesøk over 85 % mot 75 % i 2019 – før pandemien. Av grupper var det flest cruisegjester (ca. 13 %, hovedsakelig på Kristiansand museum), deretter fulgte DKS og skole/barnehagebesøk.

Tallene i tabellen fanger ikke opp besøkende som bruker museets friluftsområder uten å ha løst billett. Dette er en utfordring ved avdelinger som ligger i etablerte turområder, spesielt Odderøya museumshavn, Kristiansand kanonmuseum, Kristiansand museum og Lista museum.

RELEVANT FORMIDLING

Vest-Agder-museets formidlingsarbeid tar utgangspunkt i prinsipper og retningslinjer nedfelt i museets formidlingsplan og i planer og strategier på de ulike virkeområdene. Koordinering og utvikling av felles formidling i Vest-Agder-museet er organisert i avdelingsoverbyggende arbeidsgrupper under ledelse av museets formidlingsleder. Utøvelse og ansvar for formidlingen ligger til den enkelte avdeling.

Museet kan vise til betydelig variasjon og stor bredde i formidlingstilbud, samarbeidsformer og metoder. I 2022 var det meste av formidlingsaktiviteten tilbake på nivået for pandemien traff, men året har vært preget av redusert kapasitet i formidlergruppa i museet grunnet sykdom og vakanse. Med få formidlingsressurser tilgjengelig, er spesielt den pedagogiske virksomheten i museet sårbar.

PEDAGOGISK VIRKSOMHET

Vest-Agder-museet tilstreber å ha et godt og relevant tilbud for barnehager og skoler på alle nivåer, lokalt og regionalt. Museet er en sentral samarbeidspartner for den fylkeskommunale kulturelle skolesekken (DKS) på kulturarvfeltet og tilbyr også noen opplegg innen visuell kunst. Den enkelte avdeling samarbeider med sin kommune om tilbudene i lokal, kommunal DKS. Etter omlegging av DKS regionalt, er det ikke lenger anledning til å tilby kulturarv til grunnskolen i alle distrikter hvert skoleår. Det innebærer at skolebesøk ved enkelte avdelinger vil variere fra år til år.

I 2022 (delt mellom skoleårene 2021/22 og 2022/23) fikk Vest-Agder-museet til sammen antatt 18 tilbud i fylkeskommunal og lokal DKS, en økning på sju fra 2021. Museet gir også tilbud til skoler og barnehager uavhengig av DKS.

BESØKSTALL FOR SKOLE- OG BARNEHAGEBESØK VED VEST-AGDER-MUSEETS AVDELINGER (I OG UTENFOR DKS)

Avdeling	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Kristiansand museum	5 680	3 800	3 800	1 306	1 242	1 973
Gimle Gård	108	503	572	0	267	280
Odderøya museumshavn	119	421	468	79	126	1 065
D/S Hestmanden – Norsk krigsseilermuseum	350	1 772	1 015	0	1 048	1 109
Kristiansand kanonmuseum	1 848	207	56	644	536	1 495
Setesdalsbanen	1 746	712	1 230	237	0	1 103
Mandal museum og Vigeland hus	1 771	542	1 604	489	615	1 081
Sjølingstad Uldvarefabrik	1 754	1 282	1 493	1 119	340	1 675
Lista museum	0	1 687	800	300	817	1 283
Flekkefjord museum	4 683	3 804	2 792	1 394	1 599	3 431
Tingvatn fornminnepark	300	470	440	32	200	299
Fagseksjonen	370	443	0	621	0	245
Totalt	18 729	15 643	14 270	6 221	6 790	15 039

Formidling ved Tingvatn fornminnepark. Foto: Katrine Raen Våtne

PEDAGOGISKE OPPLEGG VED VEST-AGDER-MUSEETS AVDELINGER 2022

Avdeling	Pedagogisk tilbud i 2022
Kristiansand museum	«Byen vår før elektrisiteten kom», DKS-opplegg. - Grønnsakshagen, et program om dyrking og innhøsting. - Skoleturneen «Fortellerkoffert på eventyr» for småskolen. DKS, utsatt til v–23. «Det snakker vi ikke om! Familiehemmeligheter etter 2. verdenskrig» for vgs. - Skoleklasser og barnehagegrupper på henvendelse gjennom året.
Gimle Gård	- Formidlingsopplegg utviklet i samarbeid med KKG (vgs). - Ulike tema basert på ønsker fra barnehager og skoler.
Odderøya museumshavn	«Båten for alle», DKS for 5. – 9. trinn. - Eget opplegg for barnehager. - Eget opplegg for videregående skole. - Generelt aktivitetsopplegg og besøk i plastbåtutstillingen.
D/S Hestmanden – Norsk krigs-seilermuseum	- Basisopplegg for skolebesøk på forespørsel. «D/S Hestmanden og krigsseilerne», DKS for 10. trinn. «Det heldige skipet – en krigsseilerhistorie», teaterforestilling i lasterommet i samarbeid med Kanon Produksjon, DKS for 9. trinn.
Kristiansand kanonmuseum	«Krigsfangene», DKS for 5. – 7. trinn. «Krigens mange historier», DKS for videregående skole. - Skolegrupper fra andre steder i landet gjennom Aktive Fredsreiser.
Setesdalsbanen	- Skole- og barnehagekjøring med opplegg på Paulen gård i juni. - Tur med motorvogn med opplegg på Kringsjå stasjon, DKS lokalt
Mandal museum og Vigeland hus	«Tidemand fra Mandal», DKS (visuell kunst) for 1. – 4. trinn. «Sølvskonnerten», skattejakt på museet, opplegg for barnehager. «Kjenn din by», skoleopplegg for ungdomstrinnet. «Fagdag i historie», heldagsopplegg for vg3, Mandal videregående skole. «Thorbjørn Egner, Kleven, Gismerøya, Mandal», heldagsopplegg forVigmstad skole.
Sjølingstad Uldvarefabrik	«Den industrielle revolusjon» for 8. trinn. «Den industrielle revolusjon», DKS for videregående skole. «Det snakker vi ikke om! Familiehemmeligheter etter krigen» DKS for 9. trinn i Lindesnes kommune. «Det snakker vi ikke om! Familiehemmeligheter etter krigen» for vgs. - Påskeverksted for 1. – 4. trinn. - Juleverksted for skoler og barnehager - Omvisning for skoleklasser på forespørsel hele året.
Tingvatn fornminnepark	«Om folkevandringstiden – temaspesifikt opplegg tilpasset ulike klassetrinn. «Fra henrettelse til likeverd», utprøving av formidlingsopplegg for vgs. (testprosjekt).
Lista museum	«Vår egen Mathias Skeibrok», DKS for 5. – 7. trinn. «Fra korn til mel på Hervoll mølle», DKS for 3. trinn i Farsund kommune. «Arkeolog for en dag», DKS for 4. trinn. «Fortellerkoffert med kongelig innhold», DKS-skoleturné. «Krigen på Lista», DKS for videregående skole.
Flekkefjord museum	«Fortellerkoffert med kongelig innhold», DKS-skoleturné for 1. – 3. trinn. «Tape Street Art – Finn ditt indre monster», DKS-skoleturné (visuell kunst) i samarbeid med Phuc Van Dang for 1. – 7. trinn. «Hvem eier morgendagen?», DKS-opplegg v/Kunstilo for 5. – 10. trinn. - Tatjana L. K. Gulbrandsen for 4. trinn. DKS-tilbud. - StreetArt- og historiske byvandringar tilpasset forskjellige trinn. «Fortellinger fra Flekkefjord», lokalhistorisk utstilling for videregående skole. - Førjulsutstillingen «Reinsdyr», involverte fra barnehager til vgs.
Andre arenaer v/fagseksjonen	- Utendørsutstillingen «Identity on the Line» i Kristiansand sentrum for vgs. «Det snakker vi ikke om! Familiehemmeligheter etter krigen» for KVS Lyngdal. «Historisk juletreutstilling» i Rådhuskvartalet for skoler og barnehager.

NYE UTSTILLINGER

Etter at store og arbeidskrevende basisutstillinger ble fullført i både Mandal og Flekkefjord 2021, har 2022 vært preget av enklere utstillinger, samarbeidsprosjekter, digitale presentasjoner og arbeid med nye basisutstillinger som skal åpne i 2024. Det er et vidt spenn i avdelingenes muligheter for formidling og oppgradering gjennom utstillinger. Flere museer mangler egnede lokaler for visning av skiftende utstillinger, spesielt i Kristiansandsområdet.

Avdeling	Nye utstillinger i 2022
Kristiansand museum	«Unik og uniformert» – ombygd uniformsutstilling sto sammen med: «Det snakker vi ikke om! Familiehemmeligheter etter andre verdenskrig» – vandreutstilling produsert av Vest-Agder-museet. Første utstillingssted fra 2.2.2022.
Odderøya museumshavn	Rekordstor flytende sommerutstilling med 21 klassiske plastbåter og rundt 30 trebåter; en økning på 12 båter fra sesongen 2021.
D/S Hestmanden – Norsk krigsseilermuseum	Øvre lasterom: Utstilling av en avstandsmåler benyttet i konvoier under andre verdenskrig og utstillingstekster om PTSD, flyktninger og veteraner.
Kristiansand kanonmuseum	- Skilt om den rødlistede arten slettsnok på Movik fort. Samarbeid med Naturmuseum og botanisk hage, UiA. - Skilt på kortveggen av publikumsbygget med oversikt over alle militære kulturminner på Movik fort.
Setesdalsbanen	«Snøproblemer». Gjenstandsutstilling sommeren 2022 på Grovane stasjon.
Mandal museum og Vigeland hus	«Mellom skulptur og maleri», tresnittutstilling i Vigeland hus med nyinnkjøpte verk av Gustav Vigeland. «Thorbjørn Egner. Ferieminner fra Mandal – i tegninger og tekst». «Emanuel på barnerommet», utstilling på Vigeland hus. - Pyntede juletrær etter historisk oppskrift i Andorsengården og Vigeland hus i desember.
Sjølingstad Uldvarefabrik	«De beste tøyer fra Sjølingstad Uldvarefabrik – gammelt og nytt.» Sommerutstilling. «Det snakker vi ikke om! Familiehemmeligheter etter andre verdenskrig» – vandreutstilling produsert av Vest-Agder-museet. Andre utstillingssted fra 1.9.2022.
Lista museum	«Retrospektiv», separatutstilling – Alfred Vaagsvold, Rødbygget. «17 Listerkunstnere», Farsund kunstforenings jubileumsutstilling. «Kunst innkjøpt gjennom 70 år», Farsund kunstforening, Rødbygget.
Flekkefjord museum	«Tatjana L. K. Gulbrandsen», DKS-utstilling, februar. «Karl Hansen», utstilling i samarbeid med Flekkefjord Kunstforening, mars. «Street Art» – utstilling i samarbeid med Smaaby, juni. - Sommerutstilling: «Syklus 365», Joel Toledo. «Hvem eier morgendagen?», vandreutstilling fra Kunstsilo med politisk kunst fra Tangen-samlingen, november. - Skole- og barnehageutstilling: «Reinsdyr», førjulsutstilling, desember.
Andre arenaer (fysiske og digitale)	- Utstilling av Amerika-gjenstander fra Lista museum i forbindelse med Kildens oppsetning «Heimanifrå – på høge hæler i Junaiten», Kristiansand, februar – april 2022 - Utendørs vandreutstilling med 20 fotomotiver fra Agderbilder, utstilt på Torvet i Kristiansand, på Rysstad, i Bygland og i Gravane, Kristiansand. - Den internasjonale vandreutstillingen «Identity on the Line» på Jens Bjørneboes plass i Kristiansand, 2. juni – 14. juli. - Utstilling av Sørflys Miles Gemini, Sørlandets første charterfly, sammen med dronofilm over bagasjebåndet på ankomst utland, på Kjevik, i samarbeid med dugnadsgjeng, Avinor og IVIO - Historisk juletreutstilling med ukrainsk innslag i Rådhuskvartalet, i samarbeid med Kristiansand kommune, desember. - Digital, online utstilling til «Identity on the Line»-prosjektet inkl. invoveringselementet, «Share your story» (samproduksjon av alle partnerne, ledet av Slovenia): https://www.identityontheline.eu/ «Røyknes – en stasjon langs Setesdalsbanen», utstilling på DigitaltMuseum «En rik drakttradisjon», utstilling på DigitaltMuseum - Seks utstillinger på DigitaltMuseum knyttet til A. Asbjørnsens Tobaksfabrik – Om skilt – reklameplakater – markedsføringsgjenstander – tobakksbokser – tobakkspakker – esker

Oversikten under viser kun nyproduserte og temporære utstillinger i 2022. Etablerte utstillinger og utstillinger under produksjon er ikke med her. Listen viser 36 oppføringer, store og små, ute og inne, fysiske og digitale. Det er en svak økning fra 2021.

DIGITAL FORMIDLING OG KOMMUNIKASJON

Vestagdermuseum.no er museets fremste kommunikasjonskanal på nettet, godt supplert av sosiale medier, men vi formidler også via andre nettsteder, ikke minst på DigitaltMuseum, hvor stadig mer av museets fagstoff, artikler og utstillinger, vil gjøres tilgjengelig.Vest-Agder-museet drifter dertil bildedatabasen Agderbilder.no som hadde 88 712 bilder tilgjengelig på nett pr. 31.12.22, en økning på 4 630 bilder i løpet av 2022. Til det internasjonale samarbeidsprosjektet, «Identity on the Line» (I-ON), er det sammen med partnerne utformet egen formidlingspakke på nettstedet www.i-on.museum.

Museet arbeider også med digitale virkemidler i formidlingen i museet – i utstillinger, landskap og pedagogiske opplegg. I 2022 har denne virksomheten i stor grad vært knyttet til formidlingsplan for nytt bygg på Odderøya i Kristiansand.

NYE DIGITALE FORMIDLINGSTILBUD I VEST-AGDER-MUSEET I 2022

Temastoff og nettutstillinger:

- Hovedkanalen for formidling av historisk innhold digitalt er museets egne nettsider (ca. 400 000 sidevisninger i 2022), som spres videre via sosiale medier (ca. 39 000 følgere på FB). Det produseres jevnlig artikler om ulike tema knyttet til museets faglige satsningsområder, besøksmål og samlinger. 15 faglige artikler ble publisert i 2022 på vestagdermuseum.no.
- Åtte nye temautstillinger på DigitaltMuseum i 2022.
- Fem artikler publisert på DigitaltMuseum i 2022, alle med tema fra Setesdalsbanen.

Filmer:

- Sju filmer på Vest-Agder-museets YouTube-kanal publisert i 2022 (<https://www.youtube.com/@VestagdermuseumIKS/videos>): To dokumentasjonsfilmer i forbindelse med nedleggelsen av Christianssands bryggeri, to filmer om flyet Miles Gemini, en presentasjonsfilm om Vest-Agder-museet, produsert av IVIO (med drone) for formidling på nett og på Kristiansand lufthavn Kjevik, en om Sjølingstad Uldvarefabrik og en om MetaHuman-prosjektet på Gimle Gård.

- Det internasjonale samarbeidsprosjektet, «Identity on the Line»s digitale formidlingspakke (pr. 31.12.2023):
- Alt digitalt materiale fra prosjektet er samlet på <https://i-on.museum/> (engelsk). De viktigste nedlastbare ressursene for publikum er:
 - 8 filmer (fellesfilm, 47 minutter og kortere filmer (6–8 minutter) fra hver av partnerlandenes prosjekter). Laget av polsk partner og filmskaper Tomasz Giczewskii samarbeid med alle prosjektpartnerne, teksten på norsk.
 - Online-publikasjoner fra alle partnerprosjektene.
 - Prosjektets webinarer og forelesninger – nedlastbare, bl.a. om migrasjon, empati og minneteori.
 - Digital pakke med mulighet for å laste ned og printe prosjektets fellesutstilling på de sju prosjektpartnernes språk (delvis ferdigstilt i 2022).
 - Undervisningspakke (dansk partner i samarbeid med alle prosjektpartnerne; ikke ferdigstilt i 2022).

- Digital fellesutstilling med mulighet for interaktivitet: «Share your story»: www.identityontheline.eu (laget av slovensk partner i samarbeid med alle prosjektpartnerne).

Annet/nye digitale formidlingsopplevelser:

- «Er dette virkelig? Et møte med en digital og interaktiv Henrik Wergeland på Gimle Gård».Vest-Agder-museet gjennomførte i samarbeid med produksjonsselskapet Broomstick AS fra Vennesla et prøveprosjekt, der teknikken MetaHuman creator ble brukt sammen med en skuespiller i en drakt med bevegelsessensorer (Motion Capture) til å gjenskape Henrik Wergeland og inngå i en samtale med han i sanntid.Teknologien gir store muligheter for interaktiv, historisk formidling. Forestillingene ble gjennomført for et bransjepublikum og ordinært publikum på Gimle Gård i begynnelsen av desember.
- 360° virtuell tur rundt på Kristiansand kanonmuseum, tilgjengelig på Google Maps.
- Digitalt modningsprosjekt på Kristiansand museum, med oppstart i desember 2022: «Teknologi i museet» om bruk av 3D-teknologi og lyd – i samarbeid med Agder XR, Apaxa AS og Cederberg Studios AS; støttet av Cultiva.
- Fjorårets apper: MuseumsMysteriet på Kristiansand kanonmuseum og museumsguiden på Tingvatn, ble åpnet henholdsvis ca. 745 ganger på Kanonmuseet og ca. 230 ganger på Tingvatn i 2022.

Konservator Tonje tjøtta konverserer med den digitale Wergeland på Gimle Gård.

ARRANGEMENTER 2022

Listen viser store og små arrangementer i regi av Vest-Agder-museets avdelinger – alene eller i samarbeid med andre. Det har vært en stor økning i aktivitet i museet. Oversikten viser 150 oppføringer i 2022, mot 108 i 2021.

Dato	Arrangement	Sted
JANUAR		
Norge var koronanedstengt.		
FEBRUAR		
Hele året	Åtte arbeidssamlinger med bygging av mathus og «åpent verksted» annenhver fredag.	Tingvatn fornminnepark
2. febr.	Utstillingsåpning: Vest-Agder-museets vandreutstilling «Det snakker vi ikke om! Familiehemmeligheter etter krigen»	Kristiansand museum
20. – 27. febr.	Vinterferieåpent	Kristiansand kanonmuseum
21. og 24. febr.	Vinterferieaktiviteter	Flekkefjord museum
22. febr.	Vinterferieverksted for barn	Nordberg fort
22. – 25. febr.	Vinterferieaktiviteter for hele familien (Agder)	Sjølingstad Uldvarefabrik
23. – 24. febr.	Vinterferieaktiviteter	Odderøya museumshavn
23. og 26. febr.	Vinterferieåpent med aktiviteter i Andorsengården	Mandal museum
25. febr.	Museumsaften med foredrag knyttet til Vinterviking	Tingvatn fornminnepark
25. – 27. febr.	Vinterviking – «en møteplass for håndverksinteresserte historienorder»	Tingvatn fornminnepark
MARS		
1. – 4. mars	Vinterferieaktiviteter for hele familien (Rogaland)	Sjølingstad Uldvarefabrik
2. mars	Foredrag: «Min fars kamp under og etter krigen» v/Jan Jørg Tomstad	Kristiansand museum
Mars	Høvelkurs for håndverkere i samarbeid med Norsk håndverksinstitutt	Kristiansand museum
7. mars	Årsmøte i Lista museums venner	Nordberg fort
8. mars	«Kvinner i industribyen Mandal», foredrag v/Birgitte Sørensen, Kvinnedagen i Mandal. Samme foredrag holdt i Mandal Soroptimistklubb (april) og i Buen (mai)	Mandal vgs.
11. mars	Utstillingsåpning: «Karl Hansen» v/Flekkefjord Kunstforening	Flekkefjord museum
12. mars	Kulturskolelørdag med konserter	Nordberg fort
16. mars	Foredrag: «Krigen er ingenting å snakke om» v/Kathrin Pabst	Kristiansand museum
26. mars	Byjubileumsarrangement for Mandal m/foredrag av Birgitte Sørensen: «Mandal 1921–2022»	Mandal videregående skole
APRIL		
1. – 4. april	Kurs i treskjæring m/museumshåndverker Karina Oak	Tingvatn fornminnepark
6. april	Forestilling: «Mors hemmelighet» v/Ivar Nygaard	Kristiansand museum
6. april	Strikkekafe til inntekt for Ukraina	Sjølingstad Uldvarefabrik
8. april	Boklansering: «Sølvskonnerten» av Dag Hundstad	Mandal museum
9. april	Skattejakt på museet	Mandal museum
9. – 10. april	Påskeferieaktiviteter: Eggjakt og toving av påskeegg	Kristiansand museum
10. april	Stort påskemarked med verkstad for barn	Nordberg fort
11. – 12. april	Påskeferieaktiviteter for hele familien	Sjølingstad Uldvarefabrik
11. – 13. apr.	Påskeferieaktiviteter	Odderøya museumshavn
14. april	Konsert med Ingvild Koksvik	Nordberg fort
19. april	Den kulturelle spaserstokken i Vennesla – om reparasjoner v/ Thorunn Lunde (fagseksj.) og Judith S. Nilsen (SU)	Hægelandsheimen Venneslaheimen, Venneslastua
27. april	Omvisning i «Mandal – der elv møter hav». Åpent arrangement i samarbeid med Mandal husflidslag	Mandal museum

DKS-opplegg om Mathias Skeibrok på Nordberg fort.

Dato	Arrangement	Sted
MAI		
1. mai	Utstillingsåpning: «Retrospektiv» av Alfred Vaagsvold	Nordberg fort
4. mai	Foredrag: «Min fars kamp under og etter krigen» v/Jan Jørg Tomstad	Kristiansand museum
8. mai	Foredrag: «Andre verdenskrig gjennom 100 gjenstander» v/Geir Stian Ulstein	Nordberg fort
10. mai	Krigsseilernes dag. Samarbeidsarrangement mellom D/S Hestmanden, ARKIVET og Agder Krigsseileres Minneforening	ARKIVET freds- og menneskerettighetssenter
15. mai	«Den store museumsdagen – Åpen fabrikk», et arrangement for hele Vest-Agder-museet	Sjølingstad Uldvarefabrik
17. mai	«17. mai på museet». Åpen utstilling i Andorsengården	Mandal museum
18. mai	Fartøyvernets dag. Samarbeid med Bredalsholmen Dokk og Fartøyvernssenter	D/S Hestmanden
19. mai	Historier i et museum: «En smak av fremmede kyster», foredrag v/Siri Mathisen	Odderøya museumshavn
20. – 22. mai	«Bjørnevåk» – Jernalderting	Tingvatn fornminnepark
21. mai	«Historisk dans og åpne utstillinger». I samarbeid med Kontradansgruppa i Agder	Mandal museum
21. mai	Ryddeaksjon i Nodeviga i samarbeid med dykkerklubbene i Mandal, Åros og Flekkerøy	Odderøya museumshavn
21. mai	«Mannedagen 2022», arrangement ved Kreftforeningen	Nordberg fort
22. mai	Den store kanondagen med kjøring av kanonen, musikk og foredrag	Kristiansand kanonmuseum
25. mai	Kunstkurs, linotrykk	Nordberg fort

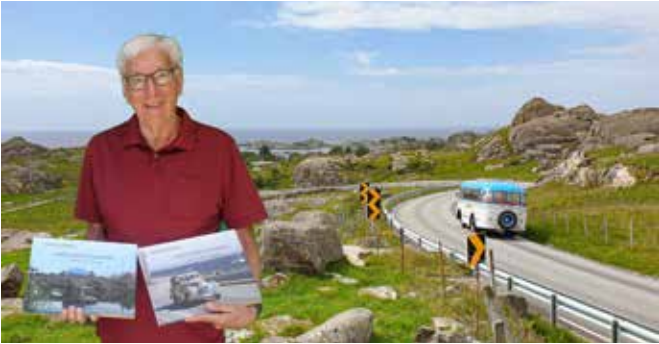

Skole- og barnehagekjøring på Setesdalsbanen.

Dato	Arrangement	Sted
JUNI		
2. juni	Åpning av den internasjonale utendørs vandreutstillingen til EU-prosjektet «Identity on the Line»	Jens Bjørneboes plass, Kristiansand
4. juni	Utstillingsåpning: “Street Art”, samarbeid med Smaaby	Flekkefjord museum
3. – 5. juni	Garvekurs m/Theresa E. Kamper	Tingvatn fornminnepark
5. juni	Odderøya Open	Odderøya museumshavn
5. juni – 4. sept.	Sesongkjøring på Setesdalsbanen	Setesdalsbanen
8. juni	Foredragskveld v/Flekkefjord historielag	Flekkefjord museum
11. juni	“Sild & jærple-lørdag”, vår	Listeskøyta kystkultursenter
11. juni	Sommerkonsert, «Sanger fra hjertet» v/Klassisk Flekkefjord	Flekkefjord museum
12. juni	Museets dag i Vanse	Lista museum
10. – 12. juni	Seaweed-festivalen	Odderøya museumshavn
13. juni – 14. aug.	Sesongåpent	Kristiansand kanonmuseum
14. – 16. juni	Skole- og barnehagekjøring	Setesdalsbanen
15. juni – 15. aug.	Sommersesong med daglige omvisninger på Tingvatn	Tingvatn fornminnepark
20. juni	Utstillingsåpning: «Mellom skulptur og maleri»	Vigeland hus, Mandal museum
20. juni	Utstillingsåpning – årets sommerutstilling: «De beste tøy fra Sjølingstad Uldvarefabrik»	Sjølingstad Uldvarefabrik
20. juni – 15. aug.	Sommeråpent i Andorsengården og Vigeland hus med omvisninger, kunstvandring og verkstedsaktiviteter	Mandal museum
20. juni – 15. aug.	Sommeråpent på Nordberg fort og Listeskøyta kystkultursenter, omvisninger og aktiviteter	Lista museum
20. juni – 20. aug.	Sommeråpent i museet og Krambua. Daglige omvisninger og byvandring	Flekkefjord museum
24. juni – 10. juli	Sesongåpent skip på Bredalsholmen, Kristiansand	D/S Hestmanden
25. juni – 17. aug.	Sommeråpent med omvisninger	Gimle Gård
25. juni – 17. aug.	Sommeråpent med aktivitetsprogram for barn hver dag	Kristiansand museum
20. juni – 20. aug.	Sommeråpen museumsfabrikk med sommerutstilling, omvisninger og aktiviteter.	Sjølingstad Uldvarefabrik
24. juni	Sommerkonsert på Kringsjø nedlagte kraftstasjon v/Kilden vokalsemble. Avgang med motorvogn fra/til Grovane.	Setesdalsbanen
25. juni – 14. aug.	Sommeråpent i museumshavna: Utstillinger inne og ute og maritime aktiviteter for hele familien.	Odderøya museumshavn
29. juni	Slåttedag	Kristiansand museum

«Tussa på tunet» - familiefestillinger på Setesdalstunet, Kristiansand museum.

Bokpresentasjon: «Sørlandske hovedvei» v/Tore Wiig på Sjølingstad Uldvarefabrik og Nordberg fort.

Dato	Arrangement	Sted
JULI		
29. juni – 10. aug.	Barneaktiviteter hver onsdag: snekker- og skinnverksted, silhuettklipp, tinnsoldatstøping, nålefilting m.m.	Flekkefjord museum
30. juni – 11. aug.	«Jakten på de stjålne smykkene»: Skattejakt på Gimle, to ganger pr. dag	Gimle Gård
2. – 3. juli	«Tussa på tunet» - to familiefestillinger hver dag på Setesdalstunet, i samarbeid med Giert Werring og Tiril Valeur	Kristiansand museum
3. juli	«Historiske barneleker i byjubileet» v/Mandal museum.	Risøbank, Mandal
7. juli	Familiearrangement under byjubileet	Tingvatn fornminnepark
4. – 8. juli	Nålebinding for nybegynnere	
	«Tussa på tunet» - familiefestilling hver dag på Setesdalstunet, i samarbeid med Giert Werring og Tiril Valeur	Kristiansand museum
9. juli	Utstillingsåpning: Sommerutstillingen «Syklus 365» av Joel Toledo	Flekkefjord museum
9. – 10. juli	«Tussa på tunet» - to familiefestillinger hver dag på Setesdalstunet, i samarbeid med Giert Werring og Tiril Valeur	Kristiansand museum
12. – 16. juli	D/S Hestmanden på Kaperuka i Farsund – arrangementer om bord	D/S Hestmanden, Farsund
14. juli	Foredrag: «NS-barna etter krigen» v/Liv Mørland og Kathrin Pabst	Kristiansand museum
19. – 25. juli	D/S Hestmanden i Egersund	D/S Hestmanden, Egersund
21. juli	Brikkeveg, magiske bånd fra Snartemo	
23. juli	Fargedag – arbeidslag arbeider med jernaldertekstiler	Tingvatn fornminnepark
24. juli	Utstillingsåpning: Farsund kunstforenings jubileumsutstilling	Nordberg fort
26. juli	Arkeologer på Sundsvatnet – bli med!	Tingvatn
26. – 30. juli	D/S Hestmanden på Laksefestivalen i Flekkefjord	D/S Hestmanden, Flekkefjord
AUGUST		
1. – 3. aug.	D/S Hestmanden i Leirvik, Stord.	D/S Hestmanden, Stord
4. – 8. aug.	D/S Hestmanden på Fjordsteam i Bergen. Arrangementer om bord	D/S Hestmanden, Bergen
8. aug.	Arkeologer på Kvestad – bli med!	Tingvatn
10. aug.	Rolls Royce-treff	Nordberg fort
10. – 13. aug.	D/S Hestmanden på Sildajazz i Haugesund. Arrangementer om bord	D/S Hestmanden, Haugesund
12. – 14. aug.	Vannsportheleg. Odderøya museumshavn deltar med aktiviteter	Kristiansand gjestehavn
15. – 19. aug.	D/S Hestmanden på Arendalsuka. Arrangementer om bord	D/S Hestmanden, Arendal
20. aug.	Farsund Folk Festival med konserter og dans	Nordberg fort
21. aug.	Den store familiedagen	Kristiansand museum
21. aug.	«Bagasjeromsmarked» foran fabriken, i samarbeid med Sjølingstad og omegn velforening	Sjølingstad Uldvarefabrik
25. aug.	Historier i et museum: «Plastbåten og Agder 1954–1970», foredrag v/Jan Egil Hansen	Odderøya museumshavn
27. aug.	Treblåskonsert med musikere fra Kristiansand symfoniorkester i malerisalen	Gimle Gård
28. aug.	PLASTIKK 2022 – regatta for klassiske plastbåter.	
	Turist i egen by-arrangement.	Odderøya museumshavn
28. aug.	Turist i egen by – åpent skip	D/S Hestmanden
30. aug.	Bokpresentasjon m/veteranbiltreff: «Sørlandske hovedvei» v/Tore Wiig	Sjølingstad Uldvarefabrik

Vandreutstillingen ”Det snakker vi ikke om! Familiehemmeligheter etter krigen” på sjølingstad Uldvarefabrik.

Dato	Arrangement	Sted
SEPTEMBER		
1. sept.	Utstillingsåpning Vest-Agder-museetss vandreutstilling: «Det snakker vi ikke om! Familiehemmeligheter etter krigen»	Sjølingstad Uldvarefabrik
4. sept.	Høsttakkefest	Kristiansand museum
4. sept.	Helgeåpent i utstillingen «Det snakker vi ikke om!» 4.9, 1.10 og 5.11	Sjølingstad Uldvarefabrik
4. sept.	«Kom deg ut-dagen» i samarbeid med Turistforeningen og fylkeskommunen	Nordberg fort
9. – 11. sept.	«Det heldige skipet», teaterforestillinger i lasterommet i samarbeid med Kanon Produksjon	D/S Hestmanden
11. sept.	Foredrag om malerisamlingen på Gimle Gård v/Frida Forsgren	Gimle Gård
16. – 18. sept.	«Det heldige skipet», teaterforestillinger i lasterommet i samarbeid med Kanon Produksjon	D/S Hestmanden
22. sept.	Bokpresentasjon: «Sørlandske hovedvei» v/Tore Wiig	Nordberg fort
25. sept.	Åpent skip i forbindelse med filmpremieren på «Krigsseileren»	D/S Hestmanden
29. sept.	Historiekveld med Jan Jørg Tomstad	Sjølingstad Uldvarefabrik

OKTOBER		
2. okt.	Høstferieverksted	Nordberg fort
3. okt.	Foredragskveld v/Flekkefjord historielag	Flekkefjord museum
3. – 4. okt.	Høstferieaktiviteter	Kristiansand museum
3. og 6. okt.	Høstferieaktiviteter	Flekkefjord museum
4. og 6. okt.	Høstferieaktiviteter på Vigeland hus	Mandal museum
5. okt.	Høstferieaktiviteter	Odderøya museumshavn
5. – 6. okt.	Høstferieaktiviteter: «Spøker det på Gimle Gård?» Seks omvisninger	Gimle Gård
6. okt.	Strikkekafe – strikking under krigen	Sjølingstad Uldvarefabrik
4. – 7. okt.	Høstferieaktiviteter for hele familien (Agder)	Sjølingstad Uldvarefabrik
11. – 14. okt.	Høstferieaktiviteter for hele familien (Rogaland)	Sjølingstad Uldvarefabrik
12. okt.	D/S Hestmanden og Seilas 2022 i Mandal Sjømandsforening	Mandal
20. okt.	Foredrag med bilder fra 2. verdenskrig v/Leif-Tore Hellang	Nordberg fort
14. – 16. okt.	Jernaldersøm med Astri Bryde	Tingvatn fornminnepark
27. okt.	Historier i et museum: Strikkekafe v/Judith S. Nilsen	Odderøya museumshavn
27. okt.	Utstillingsåpning: Sørlandets første charterfly, Miles Gemini, ferdig restaurert og stilles ut på Ankomst utland, Kjevik	Kristiansand lufthavn Kjevik
30. okt.	Korkonsert i Skeibroksalen	Nordberg fort

Mandal museum: Foredrag: «Mandal, kvinnebyen”.

Flekkefjord museum: Tape street art - DKS med Phuc Van Dang.

Kristiansand museum: Julemarked.

Dato	Arrangement	Sted
NOVEMBER		
3. nov.	Historiekveld med Ragnhild Bie	Sjølingstad Uldvarefabrik
5. nov.	D/S Hestmanden, omvisning og miniforedrag om bord	D/S Hestmanden
5. nov.	“Sild & jærple-lørdag”, høst	Listeskøyta kystkultursenter
5. nov.	Utstillingsåpning: “Hvem eier morgendagen?” Politisk kunst fra Tangen-samlingen, vandreutstilling fra Kunstsilo	Flekkefjord museum
8. nov.	Foredrag: «Mandal, kvinnebyen. Byen og dalen, et foregangsområde?» v/avd.leder Birgitte Sørensen. Samme foredrag holdt for historielagene i Marnardal og Holum i oktober	Mandal museum
8. nov.	Kunstprat museumspedagog v/Vilde Eskedal, Kunstsilo	Flekkefjord museum
17. nov.	Boklansering: «Kulturhistoriske turer i Farsund», Lista museum i samarbeid med Lister friluftsråd og Agder fk.	Nordberg fort
19. nov.	«Vente på advent» – Litterære og musikalske stjerneglimt v/ Petter Røren, Hege Solli og Rune Hauan	Gimle Gård
20. nov.	«Jul på Gimle» – åpent førjulsarrangement	Gimle Gård
20. nov.	Pepperkakebaking	Tingvatn fornminnepark
24. nov.	Historier i et museum: Foredrag om bærekraftig arkitektur v/Mariana Calvete, Helen & Hard	Odderøya museumshavn
24. nov.	«Mot en dyrere tid» – samtale om bærekraft i samarbeid med Flekkefjord småbrukarlag	Flekkefjord museum
25. nov.	Museumsaften: Bygdeborger i Norge og Lister	Tingvatn fornminnepark
27. nov.	Julemarked	Kristiansand museum
27. nov.	Julemarked og juleverksted	Nordberg fort

Julepyntet Vigeland hus, Mandal museum.

Førjulsutstillingen «Reinsdyr» på Flekkefjord museum.

Ukrainsk juletre i «Historisk juletreutstilling», Rådhuskvartalet i Kristiansand.

Dato	Arrangement	Sted
DESEMBER		
30. nov. – 10. des.	Førjulsutstillingen «Reinsdyr», med bidrag fra barnehager og skoler i Flekkefjord	Flekkefjord museum
2. des.	«Er dette virkelig?» Bransjetreff med visning av den digitale Henrik Wergeland i samarbeid med Broomstick	Gimle Gård
3. – 4. des.	«Er dette virkelig?» Publikumsomvisninger med den digitale Henrik Wergeland, samarbeid med Broomstick	Gimle Gård
3. des.	Det lille julemarkedet på Sjølingstad Uldvarefabrik	Sjølingstad Uldvarefabrik
4. des.	Utstillingsåpning: «Kunst innkjøpt gjennom 70 år», Farsund kunstforening	Nordberg fort
6. des.	Julemøte med foredrag v/Flekkefjord historielag	Flekkefjord museum
26. nov. – 22. des.	«Historisk juletreutstilling» i Rådhuskvartalet, i samarbeid med Kristiansand kommune	Rådhuskvartalet, Kristiansand
Desember	Pyntede juletrær etter historisk oppskrift i Andorsengården og Vigeland hus.	Mandal museum

MARKEDSARBEID

SAMARBEID MED DESTINASJONSSKAPET VISIT SØRLANDET

Vest-Agder-museet er fortsatt hovedpartner i markedssamarbeidet til Visit Sørlandet. I tillegg til at museet benytter reiselivsklyngen aktivt gjennom kurs og samlinger, ble Vest-Agder-museet representert i Visit Sørlandets markedsføringskanaler som nettsider, sosiale medier, nyhetsbrev, turistguider, Dyreparkavisen, native annonsering (digitalt og print) m.m. I tillegg var Vest-Agder museet i 2022 med på en videoproduksjon fra Sjølingstad Uldvarefabrik.

MARKEDSFØRING I FLERE KANALER

Vest-Agder-museet har annonsert i Fædrelandsvennen (digitalt og print) og i avisene Avisen Agder og Lindesnes Avis og magasiner som Listerliv, Magasinet Sørlandssommer, Gatemagasinet Mot og Egde – Agder historielag. De enkelte museene arbeider tett med lokale Visit/reisemålselskap/handelsforeninger og blir presentert i deres brosjyrer og digitale kanaler.

Alle kanaler hadde en økning i besøk/følgere i 2022:

Nettsiden www.vestagdermuseum.no:

	2019	2020	2021	2022
Økter	102 126	114 687	153 524	205 364
Sidevisninger	253 041	275 793	330 455	400 490

Antall besøk (økter) har hatt en økning på 33,7 % fra 2021.

Sosiale medier pr. 1. januar 2023, totalt alle museene:

	2019	2020	2021	2022
Følgere på Facebook	26 755	29 414	32 476	39 431
Følgere på Instagram	9 358	10 882	13 003	14 976

Nyhetsbrev 2022:

	2019	2020	2021	2022
Nyhetsbrev sendt ut	21	22	17	7
Abonnerer nyhetsbrev	333	467	806	1 534

DEN DIGITALE GJESTEN

På vestagdermuseum.no bruker vi måleverktøyet Google Analytics. Statistikken viser at det i 2022 var en økning i antall besøkende på nettsiden. Hvert besøk resulterte i snitt til 1,95 sidevisninger. 35 % av de besøkende kommer fra Kristiansand og Oslo. 77 % var fra norske IP-adresser. I sosiale medier har det fleste avdelingene mest lokale følgere, og det er en overvekt av kvinner som følger oss.

NETTBUTIKK

Nettbutikken til Vest-Agder-museet har i 2022 omsatt for kr 159 703,-, en økning på 23 % fra 2021. Besøk til nettbutikken er økt med 66 %. Produktene i nettbutikken er tilgjengelige på vestagdermuseum.no, nettbutikk-vam.myshopify.com, Google Shopping og på Facebook og Instagram kontoene til Vest-Agder-museet. De mest populære produktene er Sjølingstadgarn, ull og familieårskort. Ellers er det jevnlig salg av 36 forskjellige boktitler (mest våre egne) som ligger i nettbutikken.

I 2022 ble det solgt 135 årskort/fellesbillett til Vest-Agder-museet*:

	Voksen	Barn	Familie	Totalt
Salg i nettbutikk	16	0	77	93
Salg i museene (registrert i ny kasse)	12	1	29	42
Totalt	28	1	106	135

*2021: 52 årskort: 28 solgt i nettbutikken og 22 gjennom museumssalg.

ÅRSKORT

Vest-Agder-museet videreførte også i 2022 ordningen med gratis årskort til lavinntektsfamilier. Kommunene, ofte gjennom NAV, bestilte kort fortløpende gjennom hele året. I tillegg videreførte museet ordningen med å sende ut egne flyktningekort som ga gratis inngang, bestilt gjennom kommunale integreringskontor og flyktningmottak. I 2022 ble det delt ut 99 av de «gamle» flyktningekortene (avviklet i 2022 og erstattet med vanlige årskort) og 223 årskort. Årskortene var fordelt på 157 familiekort, 21 barnekort og 45 voksenkort. Tilsvarende tall for 2021 var 100 flyktningekort og 60 årskort.

HELHETLIG
SAMLINGSFORVALTNING

Vest-Agder-museets arbeid med samlingsforvaltning er omfattende og har i 2022 spesielt dreid seg om forberedelser til flytteprosessen av samlingene inn i nytt magasin. Arbeidet er organisert gjennom en samlingsforvaltningsgruppe som inkluderer inntakskomiteé og ansatte med ansvar for registrering på den enkelte avdeling. Leder for samlingsforvaltning, samlingsforvalter, prosjektansatt samlingsforvalter og registrator har alle i hovedsak jobbet med forberedelser til og flytting av gjenstander til det nye magasinet, som stod klart i september.

Samlingsforvaltningen er nært knyttet til museets andre kjerneoppgaver, så som forskning og formidling. Museet publiserer løpende både gjenstander og utstillinger på DigitaltMuseum.

Digitalisering er et prioritert arbeidsfelt, og det har vært avholdt intern «workshop» i digitaltmuseum.no for 6 ansatte.

Gjenstandsregistrering i 2022

Avdeling	Nye reg. i Primus i 2022, gjenstander	Ny reg. i Primus i 2022, fotografier	Totalt reg. i Primus pr. 31.12.2022	Totalt antall gjenstander i samlingene
Flekkefjord museum	418	11	1 317	7 666
Lista museum	349		4 833	9 300
Sjølingstad Uldvarefabrik	1		614	980
Mandal museum	189		2 861	3 470
Kristiansand kanonmuseum	0		141	1 500
D/S Hestmanden	11		65	180
Gimle Gård	33		1 892	4 000
Kristiansand museum	2 240		13 496	26 030
Setesdalsbanen	39	12	1 895	2 750
Vest-Agder-museet felles	24		3 600	3 600
Totalt for Vest-Agder-museet	3 280	23	30 714	59 476

Flere i samlingsforvaltningsgruppen har deltatt på en rekke relevante kurs, seminarer og brukermøter hos KulturIT.

GJENSTANDSREGISTRERING

Museets gjenstander registreres i Primus, som er museenes digitale samlingsdatabase. I 2022 har det vært 11 ansatte som har hatt tilgang til Primus for registrering, hvorav 3 i prosjektstillinger knyttet til flytteprosjektet til nytt magasin. Det totale antallet nye primusregistreringer for 2022 gjenspeiler ikke det reelle arbeidet som har skjedd knyttet til gjenstandsregistrering i 2022, da en del tid også har blitt brukt til opprydning i tidligere registreringer. Flere gjenstander som tidligere var registrert i Primus uten bilde har fått lagt til bilde og blitt publisert.

Vest-Agder-museet har rundt 60 000 gjenstander i samlingene. Av disse er nå 30 714 registrert i Primus, hvorav 3303 nye registreringer i 2022. Det har blitt jobbet med registrering på flere nivåer, såkalt minimum, enkel og fullverdig. Hvilket nivå det har blitt registrert på avhenger av prosjektet og gjenstandsmassen. Mange av registreringene for 2022 er minimumsregistrering, hvor det kun er oppført betegnelse og bilde av eldre katalogkort. Ved årsskiftet 2022/2023 er 20 000 gjenstander oppført med bilde i Primus.

Selv om flytting til nytt magasin har krevd mye tid og ressurser i 2022, har også samlingsforvaltningsgruppa bidratt til felles prosjekter og til avdelingene i museet. Ved alle avdelinger har det blitt jobbet med etterslep på registreringer, samt fortløpende registrering av nye inntak for å unngå ytterligere etterslep. Det har blitt gjennomført én rullerende samlingsforvaltningsøkt i 2022, der 7 ansatte fra ulike

Bårevogn fra Høvåg i det nye museumsmagasinet.

avdelinger deltok i fotografering og delvis ompakking av draktsamlingen fra Holmegaards samling i Mandal. Det har i tillegg blitt gitt rådgivning til ubemanna museer og etter henvendelser fra publikum.

INNTAK OG AVHENDING AV GJENSTANDER

Vest-Agder-museet praktiserer en restriktiv inntakspolitik. Alle tilbud om gaver til museet vurderes av inntakskomiteen. Samlingene har økt med 143 nye objekter i 2022. Det er tatt inn enkeltgjenstander og ingen større samlinger. Ved Mandal museum er det kjøpt inn verk etter sentrale kunstnere som formidles ved avdelingen. Kristiansand museum har tatt inn gjenstander knyttet til håndtering av koronapandemien, f.eks. gjenstander fra grensepunkter i byen og fra teststasjonen på Vige.

I 2022 har det blitt avhendet totalt 23 gjenstander.

DIGITALTMUSEUM

DigitaltMuseum er en felles database over samlinger i norske og svenske kunst- og kulturhistoriske museer. Vest-Agder-museet publiserer jevnlig på DigitaltMuseum i forbindelse med registreringen av gjenstander. Det har blitt produsert og publisert åtte nye digitale utstillinger i 2022; «En rik drakttaradisjon – folkedrakter fra Vest-Agder» og seks ulike utstillinger med gjenstander fra A. Asbjørnsens tobaksfabrik.

Det jobbes kontinuerlig med å ta nye bilder av allerede registrerte gjenstander, også med tanke på publisering på DigitaltMuseum. Ved utgangen av 2022 hadde Vest-Agder-museet til sammen 10 630 gjenstander publisert på DigitaltMuseum. Dette er en økning på 1409 gjenstander fra 2021 og innebærer at 35 % av museets registrerte gjenstander er digitalt tilgjengelige på DigitaltMuseum. Grunnen til økningen er at de enkelte avdelingene i museet i større grad har begynt å publisere fotomateriale på DigitaltMuseum.

Gjenstander på vei inn i nytt magasin.

Avdeling	Gjenstander publisert på DigitaltMuseum
Flekkefjord museum	399
Lista museum	1 088
Sjølingstad Uldvarefabrik	584
Mandal museum	1 340
Kristiansand kanonmuseum	24
D/S Hestmanden	28
Gimle Gård	404
Kristiansand museum	2 570
Setesdalsbanen	1340+83
Vest-Agder-museet felles	2 770
Totalt for Vest-Agder-museet	10 630

Kappe fra 1787, Mandal museum.

TRYGG IVARETAKING

FOTOSAMLINGENE/AGDERBILDER.NO

Vest-Agder-museet har egen fotograf som deler sin tid mellom museets fotosamlinger og Agderbilder.no, en fotobase på nett med bilder fra regionen, driftet av museet i samarbeid med Agder fylkeskommune og medlemsinstitusjonene.

I løpet av året har de siste vannmerkene blitt fjernet ved nedlasting på Agderbilders nettsted. Likevel har det i løpet av 2022 kommet inn 110 bildebestillinger, med 466 utsendte bildefiler fordelt på 93 forskjellige kunder. Publikum har i løpet av 2022 lastet ned 2 817 bilder fra nettstedet. Det er et stort engasjement rundt fotosamlingene på nett, med tilbakemeldinger med ny eller korrigert informasjon om bilder i basen. Vest-Agder-museet forvalter ca. 240 000 fotografier, hvorav 18 796 inngår i Agderbilder.no. Totalt inneholder Agderbilder.no ved utgangen av året 88 712 fotografier, en økning på 4 630 bilder i 2022. Blant nye bilder publisert i 2022, er drøyt 1 700 bilder fra arkivet etter Dagfinn Pettersen, nærmere 400 bilder fra SørFly-arkivet, 345 bilder fra Lillesand By- og sjøfartsmuseum og ca. 200 bilder fra Lindesnes bibliotek.

Agderbilder og Vest-Agder-museet har i 2022 produsert en stor friluftsutstilling på betongfendere med 20 motiver fra Agderbilders samling. Utstillingen har turnert fra torvet i Kristiansand (juni) til Rysstad (juli og august), Bygland (september og oktober) – og tilbake til Kristiansand (ved Gravane) fra oktober og ut året.

For øvrig har museets fotograf i 2022 arbeidet med fotografering av Marna-motorer til bruk i ny industrihistorisk utstilling på Ballastbrygga i Mandal, deltatt i produksjonen av «Miles-Gemini-filmen» i utstillingen på Kjevik lufthavn. Også Christianssands Bryggeris siste tappinger av julebrus og Pilsner-øl har blitt fotodokumentert.

NYTT FELLESMAGASIN I VEST-AGDER-MUSEET

Vest-Agder-museet har magasiner og lager flere steder i Agder. Magasinformholdene er jevnt over dårlige, og det er derfor svært gledelig at museets nye felles magasin høsten 2022 stod ferdig til innflytting. Slik vil museet i langt større grad kunne oppfylle krav både til klima og sikkerhet i oppbevaringen av samlingene.

Leder for samlingsforvaltning og teknisk konservator har vært en del av det pågående byggeprosjektet for å sørge for at leveransen oppfylte spesifikasjonen, og at magasinet dekker museets behov. Det er lagt til grunn moderne løsninger som gir et «lavenergi-magasin». Ut fra byggets konstruksjon utnyttes grunnen som varme-/kuldemagasin, og det er mål om at 3500 m2 areal skal driftes med mindre enn 50 000 kWt/år. I september overtok Vest-Agder-museet som leietaker hele det nye magasinet. 300 kvadratmeter av arealet framleies til Lindesnes fyrmuseum som del av et samarbeid mellom museene. Installasjon av tekniske løsninger ble gjennomført i september/oktober, og det ble montert innredning i 3 av magasinets 5 rom. Gitterreoler er montert i magasinet for

Nytt magasin.

kunst, manuelle kompaktreoler er montert i metallmagasin og magasin for små gjenstander. I november ble det montert pallereoler som skal benyttes i magasin for store gjenstander. Dermed var magasinet ferdig innredet før årets slutt.

To prosjektansatte startet våren 2022 i museet for å delta i flytteprosjektet sammen med leder av samlingsforvaltningsgruppa og museets samlingsforvalter. Fram til magasinet stod klart til innflytting, har arbeidet bestått i registrering av gjenstander og andre forberedelser til flyttingen. I november og desember kunne selve flyttingen starte, og ved årsslutt var 100 paller med større gjenstander på plass i magasinet. Flytteprosessen fortsetter for fullt, og den fysiske flyttingen planlegges å være ferdig i 2024.

BYGNINGSVERN OG VEDLIKEHOLD VED AVDELINGENE

Vest-Agder-museet har fokus på ivaretagelsen av den antikvariske bygningsmassen vi forvalter. Oppgavene løses innenfor de økonomiske rammene som foreligger i ordinært driftsbudsjett og gjennom ekstra tilskudd. Prinsippet vern gjennom bruk gjelder for flere av museets bygg og anlegg, spesielt de teknisk-industrielle anleggene.

Bygningsvern i Vest-Agder-museet utføres etter antikvariske prinsipper og i dialog med Agder fylkeskommunes avdeling for kulturminnevern og kulturturisme som forvaltningsmyndighet. Ved istandsetting og restaurering legges tilgjengelig arkivmateriale og annen dokumentasjon, samt påviste konstruksjonsspor i eksisterende bygningsmasse til grunn for utførelsen. Museet søker både offentlig og privat, ekstern finansiering for å øke midlene som kan brukes til bygningsvern. Riksantikvaren og Jernbanedirektoratet bidrar med tilskudd til henholdsvis Sjølingstad Uldvarefabrik og Setesdalsbanen.

Bygningsvernressursene, inkludert vaktmestertjenester/ driftsleder, er fordelt med 3 stillinger på Kristiansand museum, hvorav 1 prosjektansatt håndverker, 1 stilling på Gimle Gård, 1,5 stilling på Sjølingstad Uldvarefabrik og 1 stilling på Lista museum. I tillegg leier museet inn kompetanse knyttet til flere av bygningsvernprosjektene. På Setesdalsbanen kjøpes bygningsvern- og vedlikeholdstjenestene fra eksterne leverandører etter behov. Vest-Agder-museet bidrar også til ekstern kompetansebygging og opplæring. Blant annet har Kristiansand museum etablert et samarbeid med Tangen videregående skole og Universitetet i Agder om opplæring i tradisjonshåndverk og bygningsvern i videregående skole.

I det følgende presenteres stikkordsmessig bygningsvern- og vedlikeholdsarbeid utført i 2022. Vaktmestertjenester og sikkerhetsarbeid er ikke med i oversikten.

Setesdalsbanen

- Malerarbeid utført gjennom sesongen.
- Rullende materiell klargjort og kontrollert før sesongen.
- Istandsetting av lokomotiv nr. 2 i verkstedet på Grovane.
- Kjelen til lokomotiv nr. 2 hos Israel Newton, England, for reparasjon (ferdig 2023).

Indre fyrkasse er tatt ut for reparasjon, Setesdalsbanen.

- Restaurering av rasoverbygget i Vrengen.
- Venteskur fra tidligere Hornessund stasjon gjenoppføres i Beiholdalen.
- Gang og kupeer malt i den bredsporede vogna som brukes som sovevogn, nytt linoleumsgulv og nye vinduer satt inn.
- Omlastingskran godkjent.
- Ventebu Kringstjø erdig istandsatt og satt på plass.
- Materiallageret pusset opp.

Kristiansand museum

- Videre restaurering av Vestre Strandgate 44 (Sjøfarten).
- Restaurering av Nomelandsloftet pågående.
- Igangsatt restaurering av Mørchs paviljong (kafeen).
- Oppstart av restaurering på Børskiosken.

Børskiosken under restaurering.

- Det arbeides med å ferdigstille Løa på Setesdalstunet.
- Gjennomført forarbeid til restaurering av Årestua, blant annet ved dendrokronologisk undersøkelse.
- 3D-skanning av antikvariske bygg for dokumentasjon. I 2022 ble dette gjennomført på Årestua, Nomelandsloftet og Børskiosken.
- Prosjekt med nye lysarmaturer i Minibyen ferdigstilt.
- Nytt tak på potetkjelleren/verkstedet er på plass.
- Bygata drenert.
- Opprusting av kaféhagen.
- Etablering av en liten hage med plen og beplantning foran Børspaviljongen.
- Museumshåndverker deltok som instruktør og formidler for Agder fylkeskommune for DKS-fagdag innen tradisjonshåndverk i Froland 25.–29. april.

Gimle Gård

- Årlig vedlikehold av muren på hovedbygningen, hele muren kalkmalt.
- Fasaden mot rosehagen vedlikeholdt for å forlenge malingsintervallet.
- Utbedring av taket etter at det ble oppdaget større råteskade i undertaket. Jobben strekker seg ut i 2023.
- En søyle ved hovedinngangen rehabilitert.

Odderøya museumshavn

- Arbeider med å fjerne den ødelagte delen av bryggeanlegget i Nodeviga båthavn igangsatt.

D/S Hestmanden

- Generelt vedlikeholdsarbeid gjennomført på dugnad gjennom året.
- Vedlikehold av tredekk utført gjennom vinterhalvåret av båtbygger fra Bragdøya kystlag.

- Bytte av begge mastetopper våren 2022.
- Overhaling av trekasser til livredningsutstyr våren 2022.
- Bytte av diverse lager i hvittmetall vinter/vår 2022, utført ved hjelp av lokal bedrift og Nordnorsk fartøyvernssenter.
- Inspeksjon og reparasjoner på hovedkjele utført høsten 2022.
- Justeringer på hovedmaskin utført før, under og etter seilas 2022.
- Installering av eksternt alarmanlegg for varsling av brannvesen.

Kristiansand kanonmuseum

- Skjøtsel på Møvik fort iht. skjøtelsplan fra Forsvarsbygg, utført på dugnad.
- Rasfarlig mur ved geværmagasin ble etter avtale med Forsvarsbygg fjernet på dugnad.
- Fjerning av tagging på kanonrøret.
- Påbegynt prosjekt med istandsetting/tetting av taket på kanonbunkeren, i regi av fortseier Forsvarsbygg.
- Div. vedlikeholdsarbeider på jernbanesporet.
- Klargjøring av togsett før og gjennom sesongen, utført på dugnad.

Mandal museum

- Gavlvegg mot vest og deler av sørvisbygg på Vigeland hus malt.
- Vannlekkasje inn til «medierom» på sørvisbygg på Vigeland hus utbedret.
- Den vestlige steintrappa i hagen på Andorsengården satt i stand av Lindesnes kommune.
- Fasaden mot nord på Andorsengårdens hovedhus istandsatt, og gavl mot øst under arbeid. Lindesnes kommune står for arbeidet.

Sjølingstad Uldvarefabrik

- Istandsetting av vinduer i spinneribygget.
- Bygging av fisketrapp sammen med Naturvernforbundet og Sjørørreklubben i bekken bak fabrikk.

Bygging av fisketrapp ved Sjølingstad Uldvarefabrik.

- Istandsetting av damanlegget på Stuvann med restaurering av broen og nye planker til regulering av vannmassene.
- Begge pipene og den ene pipehatten på disponentboligen reparert og istandsatt.
- Gjennomført kjelekontroll og fått 5 års videre tillatelse til drift på kjelen.

Lista museum

- Hoveddøra til Midthasselhuset restaurert og satt inn igjen.
- Restaurert to vinduer i løa på Midthasselhuset.
- Nytt klimaanlegg i magasinet på Vanse.
- Nye trappetrinn m.m. i magasinet på Vanse.
- Byttet viftemotor i Mabergåsen.
- Utført tilstandsrapport, anbudsrunde og valg av firma for restaurering av Waages hus.
- Ombygging av lageret i hovedbygget på Nordberg fort.

Flekkefjord museum

- Flekkefjord kommune har malt Sjøbuene utvendig, juni 2022.
- Christoffer Beers hus, Dr. Krafts gate15, vasket utvendig.
- Verkstedet i Sjøbuene er ryddet og organisert – istandsatt for bruk som kurslokale.
- Nye museumsskilt ved inngangen.
- Solstrand ute av drift i 2022 grunnet manglende deler til motoren. Planlagt istandsatt fram mot sesongen 2023.

Tingvatn

- Tak og bakvegger på «matbygget» ferdigstilt etter tradisjonell håndverks- og byggeskikk. Det er brukt never på taket med jord og torvstokker.

Frivillige hjelper til med «matbygget» på Tingvatn fornminnepark.

SOLID KUNNSKAPSPRODUKSJON

Meld. St. 23 (2020–2021), Museumsmeldinga, opererer med hovedbegrepet «solid kunnskapsproduksjon» i stedet for «forskning» for å understreke at museene er kunnskapsinstitusjoner i bred forstand, og at de skal være offensivt rettet mot omgivelsene. Det betyr blant annet at handlingsbåren kunnskap og digital tilgjengeliggjøring blir vektlagt i tillegg til tradisjonell forskning.

Vest-Agder-museets arbeid med solid kunnskapsproduksjon er forankret i museets forskningsplan (2019–2023). Hovedtyngden av forskning i 2022 var gjennom det internasjonale samarbeidsprosjektet, «Identity on the Line» (I-ON) og forskningsprosjektet «Hva skjer med det ufortalte?», men det er også arbeidet med solid kunnskapsproduksjon innen militærhistorie, industrihistorie, bygningsvern og avdelingenes lokalhistorie.

Publikasjoner utgitt av Vest-Agder-museet i 2022

- Pabst, K. og Aaby, G. (red.): «Det snakker vi ikke om! Familiehemmeligheter etter krigen», Vest-Agder-museet (2022). En utstillingskatalog på norsk og engelsk. Illustrert, 261 sider.

- Markussen B., Torjesen D. O., Tronstad R. og Quidding H. (red.): «Henrik Arnold Thaulow – en verdensmann i Christiansand. Et festskrift om hans liv, tid og etterkommere», Vest-Agder-museet (2022). Antologi, innbundet og illustrert, 265 sider.
- Engesland-Halsne E., Hiorth Ø., Landmark Chr.: «Kulturhistoriske turer i Farsund» (2022). 31 kulturhistoriske turer og kulturminnene rundt dem. Boka var en samproduksjon mellom Lista museum og Lister friluftsråd.

Fagfellevalderte artikler og andre publiserte arbeider 2022

- Bie, R.: «The significance of school in exile. The Norwegian boarding school in Great Britain during the Second World War», MA historie, Universitetet i Agder (2022). no.uia:inspera:126443738:20647080.pdf (unit.no)
- Pabst, K. (2022) «Secrets are always more dangerous than stories or: How to shed light on the hidden?» Online article, introduksjonsartikkel, fagfellevaldert i Identity on the Line-prosjektet, <https://i-on.museum/online-publication/secrets-are-always-more-dangerous-than-stories-or-how-to-shed-light-on-the-hidden/>

- Pabst, K. (2022): «Keep it quiet! Family secrets in the aftermath of WWII». Long-term consequences of WWII in Norway, and its repercussions within some families. Online-artikkel, fagfellevaldert i Identity on the Line, <https://i-on.museum/online-publication/keep-it-quiet-family-secrets-in-the-aftermath-of-wwii/>

Pågående forskning og kunnskapsutvikling

- Forskning knyttet til «Identity on the Line» (I-ON). Flere artikler under arbeid.
- Forskningsprosjekt «Hva skjer med det ufortalte? Hemmeligheters langtidskonsekvenser i et intergenerasjonelt perspektiv» (2021 – 2023), støttet av Kulturrådet. Samarbeidspartnere er forskere fra Universitetet i Tromsø, Gjenreisningsmuseet i Hammerfest og Universitetet i Vilnius, Litauen. Prosjektet tar utgangspunkt i funn fra I-ON. I 2022 ble to av prosjektets tre deler gjennomført: 1) kartleggingen av internasjonal forskningsstatus og gjennomføringen av en internasjonal, digital konferanse 17. og 18. mars 2022. 2) Innsamling og analyse av et 30 nye intervjuer med tre generasjoner, knyttet til langtidskonsekvensene av andre verdenskrig.
- D/S Hestmandens eventuelle rolle under Operasjon Asfalt som del av den den kalde krigen (1951).
- Industri/arbeidshistorie: Avtale inngått med Universitetsforlaget om utgivelse av bok om tilknytningsformer i arbeidslivet, forskningsprosjekt gjennom nettverk for Arbeiderkultur og arbeidslivshistorie, ved Mandal museum. Manus sendt til forlag, fagfellevaldert pågår.
- Militærhistorie: Arbeid med en publikasjon, på norsk og engelsk, om Odderøys militære kulturminner. Det er også igangsatt et arbeid knyttet til overføring av handlingsbåren kunnskap i bruk av det tekniske anlegget og kjøring av kanonen på Møvik fort.
- Bygningsvern/byggeskikk: Bruk av 3D-skanning i restaureringsarbeidet på Setesdalstunet ved Kristiansand museum for nøyaktig å dokumentere bygningen, og på sikt overvåke bygningsmassen for å oppdage eventuelle forandringer og skader i konstruksjonen. Det arbeides også med å kunne bruke gjenbruke dataene i formidlingssammenheng.

Det har ellers foregått solid kunnskapsproduksjon i museet i 2022 knyttet til utvikling av utstillinger, kulturhistoriske foredrag og artikler på museets nettsider. Flere titalls foredrag er holdt og 15 artikler med fagstoff er publisert på nettsidene i løpet av året.

Vest-Agder-museet er representert i Rådet for Forskernettverk Agder og i redaksjonskomiteen for publikasjonene fra Agderseminarene. Årets seminar ble arrangert på ARKIVET freds- og menneskerettighetscenter. Tema: «VI» og «DE ANDRE» – utenforskap og fiendebilder på Agder, ca. 1850 til i dag».

Tradisjonshåndverk på
Tingvatn forminnekpark.

AKTIV SAMHANDLING

Vest-Agder-museet inngår i ulike samarbeidskonstellasjoner og -relasjoner, formelle og uformelle, i større nettverk og bilateralt, på den enkelte avdeling og samlet – lokalt, regionalt, nasjonalt og internasjonalt.

INTERNASJONALT NIVÅ

«Identity on the Line» (I-ON)

Det internasjonale, EU-støttede samarbeidsprosjektet «Identity on the Line» (2019–2023) handler om identitet og langtidskonsekvenser av krig og migrasjonsprosesser i Europa i løpet av de siste 100 årene. Vest-Agder-museet v/ førstekonservator Kathrin Pabst leder prosjektet og jobber tett sammen med fem andre museer og ett universitet i Sverige, Danmark, Polen, Litauen, Slovenia og Kroatia. Prosjektet har en egen nettside med oppdatert informasjon: www.i-on.museum og en digital utstilling: www.identityontheline.eu.

Per 31.12.2022 har de aller fleste aktivitetene i prosjektet blitt gjennomført:

- Innsamling av totalt 164 dybdeintervjuer i de sju landene
- Produksjon og åpning av sju lokale, nasjonale utstillinger og én fellesutstilling som vandrer i Europa.
- Publisering av online-artikler fra alle partnere.
- Ferdigstilling av åtte filmer.
- Gjennomføring av workshops, digitale forelesninger, turer til kulturminner i alle partnerlandene.
- Produksjon av undervisningsopplegg for ungdomsskolen og videregående skole, publiseres i 2023.
- I 2022 har prosjektet og resultatene blitt presentert gjennom mer enn 40 foredrag, keynotes, workshops eller masterclasses i 12 europeiske land.

«Identity on the Line» har nådd ut til mennesker i hele Europa:

- Mer enn 100 000 mennesker har besøkt de lokale/nasjonale utstillingene og fellesutstillingen «Identity on the Line».
- Prosjektet har nådd ut til 2,6 millioner sosiale medier.
- 11 millioner har sett nyheter fra prosjektet i sju land.
- 5000 museumsansatte og andre profesjonelt interesserte har fulgt prosjektet og deltatt i digitale workshops.

Profilen til I-ON er direkte knyttet til Vest-Agder-museets arbeid med samfunnsrolle, museumsetikk og sensitive tema. Vest-Agder-museets delprosjekt, «Det snakker vi ikke om! Familiehemmeligheter etter andre verdenskrig» handler om andre verdenskrig de fortsatt tabubelagte historiene etter den tyske okkupasjonsmakten. Vandreutstillingen åpnet på Kristiansand museum i februar 2022.

I september 2022 ble I-ON og Vest-Agder-museet hedret med European Museum Academy Award 2022, en pris som deles ut kun ved spesielle anledninger. I begrunnelsen for utdelingen ble det blant annet framhevet at:

«Det er beundringsverdig at et mellomstort museum som Vest-Agder-museet har ledet et så komplekst internasjonalt prosjekt, som samler seks andre små/mellomstore institusjoner spredt over hele Europa.»

Internasjonale nettverk

Førstekonservator Kathrin Pabst var styreleder for en av ICOMs 32 internasjonale komiteer: «The International Committee on Ethical Dilemmas», IC Ethics fram til 5. desember 2022.

NASJONALT NIVÅ

Vest-Agder-museet deltar i formelle og uformelle nettverk på nasjonalt plan. Museet har en svært bred tematisk og samlingsmessig portefølje. Derfor er det nyttig å delta i en rekke faglige nettverk og foreninger:

Kulturdirektoratets nasjonale museumsnettverk

- Nasjonalt nettverk for arbeiderkultur og arbeidslivshistorie
- Nasjonalt nettverk for teknologi og industrihistorie
- Nasjonalt nettverk for tradisjonshåndverk og bygningsvern
- Nasjonalt nettverk for drakt og tekstil
- Nasjonalt nettverk for fotografi
- Herregårdsnettverket, nasjonalt nettverk
- Nasjonalt nettverk for fiskerihistorie og kystkultur
- Sjøfartsnettverket
- Nasjonalt nettverk for demokrati og menneskerettigheter

Andre formaliserte nasjonale nettverk eller faglige interesseforeninger

- Nettverk for museumsbaner og jernbanehistorie
- Norsk industriarv (tidligere «Industrianleggenes fellesråd»)
- Museumsnettverk i Virke (direktør, administrasjon og reiseliv) og ulike arbeidstakerorganisasjoners fagnettverk
- Norsk forening for fartøyvern
- Tekoteknisk forening (Sjølingstad Uldvarefabrik)
- Kulturrådets utviklingsprogram for forskning (programmidler 2021–2023)
- Norges museumsforbund
- ICOM – The International Council of Museums

Roller i organisasjonsarbeid på museumsfeltet nasjonalt (2022):

- Norges museumsforbund (NMF): Direktør John Olsen – leder av valgkomiteen til styret for NMF. Administrasjonssjef Gro Eikeland – medlem av valgkomiteen i seksjon for ledelse. Judith S. Nilsen, formidlingsleder ved Sjølingstad Uldvarefabrik – varamedlem til styret i seksjon for formidling. Simon Mawdsley, papirkonservator i fagseksjonen – varamedlem i seksjon for samlingsforvaltning.
- Sylvi Sørensen, avdelingsleder ved Sjølingstad Uldvarefabrik – styremedlem i Norsk Industriarv.

REGIONALT OG LOKALT NIVÅ

Vest-Agder-museet deltar i flere nettverk på regionalt og lokalt nivå.

Av regionalt nettverksarbeid kan nevnes:

- Museumspedagogisk forum på Agder
- Rådet for Forskernettverk Agder
- Kultur- og reiselivsnettverket Visit Sørlandet og de regionale destinasjonsselskapene (avdelingsleder Sylvi Sørensen er styremedlem i Visit Lindesnes)

- Cruisenettverket, Næringsforeningen, Kvadraturforeningen og Markedsførerforeningen i Kristiansandsregionen, Lister friluftsråd med flere.
- Ulike historielag, stiftelser, kunstforeninger, kystlag, båtforeninger og andre relevante foreninger lokalt i hele vestre Agder, eksempelvis i utviklingen av Industrihistorisk senter på Ballastbrygga i Mandal.

Samarbeid på institusjonsnivå, noen prosjekter:

- Eierkommunene til Vest–Agder-museet og Agder fylkeskommune, spesielt avdeling for kulturminnevern og kulturturisme og avdeling for kultur, idrett og frivillighet.
- Aust–Agder museum og arkiv: en rekke samarbeid, blant annet om utdeling av prosjektmidler til lokalmuseer og andre aktører på det kulturhistoriske feltet (se under), og fotoutstillinger.
- ARKIVET freds- og menneskerettighets-senter, spesielt knyttet til D/S Hestmanden – Norsk krigsseilmuseum.
- Naturmuseum og botanisk hage/UiA, skilting om slettsnok-bestanden på Movik fort
- Kunstsilo, vandreutstillingen «Hvem eier morgendagen?» og intensjonsavtale mellom Mandal museum/Vest–Agder-museet, Kunstsilo og Munch-museet om samarbeid om institusjonenes samlinger etter Amaldus Nielsen.
- Tangen videregående skole/UiA: Samarbeid med Kristiansand museum om opplæring i tradisjonshåndverk og bygningsvern i videregående skole.

Ellers samarbeider museet med kompetansebedrifter og kreative miljøer i ulike sammenhenger og prosjekter, slik som Kanon Produksjon (DKS og forestilling om bord på D/S Hestmanden), Broomstick og Agder XR (digitale formidlingsmåter) og Mer Film (filmen «Krigsseileren»).

Utredning om arkiv- og museumsstrukturen på Agder Regionplan Agder 2030 og handlingsplan 2021–24 har gjennomgang av arkiv- og museumsstrukturen på Agder som ett av sine tiltak: «Fylkeskommunen vil sammen med Aust–Agder museum og arkiv,Vest–Agder-museet og Arkivsenter Sør samt eierkommunene utrede og vurdere om dagens arkiv- og museumsstruktur er hensiktsmessig organisert».Arbeidet ble startet opp i 2021. Det ble nedsatt ei arbeidsgruppe for å utarbeide et mandat for den videre prosessen.Arbeidsgruppa består av ledelse og ansatterepresentanter fra de tre institusjonene samt representanter fra seks av eierne.WSP er leid inn som prosjektkoordinator. Mandatet var ferdigstilt fra arbeidsgruppa for sommeren og ble deretter sendt til behandling hos institusjonene og eierne. Utredningen videreføres i 2023.

Studenter i praksis

Vest–Agder-museet har i 2022 hatt to bachelorstudenter i historie i treukers praksis ved museet som et ledd i studieemnet «Humanister i praksis» ved UiA. Formålet med ordningen er å gjøre humanistiske studier mer arbeidsrelevante. Studentene fikk innblikk i ulike arbeidsoppgaver ved museet, alt fra behandling og registrering av gjenstander, undersøkelser og kildesøk til skriving av en faglig basert artikkel til hjemmesidene våre.

Frivillige er en viktig ressurs på D/S Hestmanden.

Museet har også inngått en treårig samarbeidsavtale (2021–2024) med UiA – Fakultet for kunsthøgskolen i Agder om å være praksissted for studieemnet «Formidlingspraksis», med oppstart vårsemesteret 2022.Vest–Agder-museet hadde til sammen fem studenter i ordningen i 2022 ved avdelingene Kristiansand (2), Sjølingstad/Mandal (1) og Tingvatn (2). Formidlerne ved de nevnte avdelingene var studentenes praksisveiledere.

I 2022 har Vest–Agder-museet hatt en masterstudent fra Aarhus universitet i praksis i fem måneder knyttet til Tingvatn fornminnepark. Studenten deltok i alle deler av museumsvirksomheten og gjennomførte et arbeid om Tingvatns militærhistorie, som en del av kunnskapsgrunnlaget til en masteroppgave om skandinavisk forsvarssamarbeid i etterkrigstid.

Frivillighet

Frivillig innsats og dugnadsarbeid er svært viktig for de fleste av avdelingene i Vest–Agder-museet. Museet har mange svært aktive venneforeninger som til sammen la ned nærmere 25 000 dugnadstimer i 2022. Lokal forankring, større aktivitet og kunnskapsdeling mellom frivillige og ansatte er sentrale gevinster i spillet mellom frivilligheten og museet. Det legges ned et omfattende arbeid for å sikre de frivilliges involvering og eierskap til museumsdriften, blant annet gjennom driftsutvalg sammensatt av venneforeningen og museet på de avdelingene der dugnadsinnsatsen er avgjørende for driften.Vedlikehold, drift og formidling på Setesdalsbanen og D/S Hestmanden – Norsk krigsseilmuseum, hadde

Støtte og tjenester til eksterne aktører og museer

For første gang samarbeidet Aust–Agder museum og arkiv og Vest–Agder-museet om å dele ut prosjektmidler til museer, samlinger og andre aktører innen det kulturhistoriske feltet i Agder som ikke mottar fylkeskommunalt driftstilskudd. Summen som ble fordelt var på totalt 300 000 kroner for 2022.

Det kom inn til sammen 27 søknader om prosjektstøtte med en samlet søknadssum på 1 025 719 kroner.

Av disse fikk følgende 17 prosjekter støtte:

Søker	Kommune	Prosjekt	Tildeling
Aluminiumsmuseet på Hisøy	Arendal	Innkjøp av Filemaker til registrering	5 400 kr
Birkenes historielag	Birkenes	Oppsett og trykking av «Stedsnavn i Birkenes»	25 000 kr
Birkenes bygdemuseum	Birkenes	Skilting av museumsbygninger	8 000 kr
Flekkerøy historielag	Kristiansand	Monter til mineralsamling/belysning	10 000 kr
Historielaget for Dypvåg, Holt og Tvedestrand	Tvedestrand	Restaurering av vinduer Holt skolemuseum/Feragen skole	30 000 kr
Hægeland sogelag og Hægeland bygdemuseum,	Vennesla	Flytting av stavsag fra Kile til Hægeland bygdemuseum	7 600 kr
Klokkergården bygdetun m.fl.	Lyngdal	Seminar om sovjetiske krigsfanger i Lyngdal og Lister-regionen	10 000 kr
Landøy og Udøy velforening,	Lindesnes	Utstilling «Før platen» på Landøy skolemuseum	20 000 kr
Lillesand by- og sjøfartsmuseum	Lillesand	Skjerm til mobil scene	20 000 kr
Lista forsvarshistoriske forening og Festung Lista hangarmuseum	Farsund	Oppgradering av undervisningsrom	12 000 kr
Marnardal museum	Lindesnes	Restaurering av tram til stabburet	25 000 kr
Minne Åseral Kultursenter	Åseral	Utstilling: «Fotografiets historie»	25 000 kr
Setesdal sogelag	Bygland	Historiske skilt	12 000 kr
Sveindal museum	Lyngdal	Blendingsrullegardiner	30 000 kr
Sykehusmuseet ved SSHF	Kristiansand/Arendal	Utstilling av jernlunge, bilder og utstyr	20 000 kr
Søgne historielag		Digitalisering og publisering av filmer på nettsted	10 000 kr
Værlands Ord	Risør	Anno 1798	30 000 kr
		Totalt	300 000 kr

Vest–Agder-museet og Aust–Agder museum og arkiv videreførte også muligheten til å søke om rådgivningstjenester. Museer, lag, foreninger og andre som driver kulturhistorisk virksomhet kunne søke faglig råd. Det kom inn seks søknader om rådgivningstjenester. Museet mottar i tillegg henvendelser løpende i løpet av året, som følges opp. Museet tilbyr også utlån av utstillings- og annet formidlingsutstyr og enkelte utskriftstjenester til reduserte priser til andre museer og samarbeidspartnere.

*Brodert ullsjal fra 1850. Fra utstillingen
«En rik draktttradisjon - folkeklær fra Vest-Agder»,
utstilt på DigitaltMuseum.*

VESTAGDERMUSEET

VI FORTELLER DIN HISTORIE

Vest-Agder-museet IKS
Odderøyveien 21
4610 Kristiansand
vestagdermuseet.no